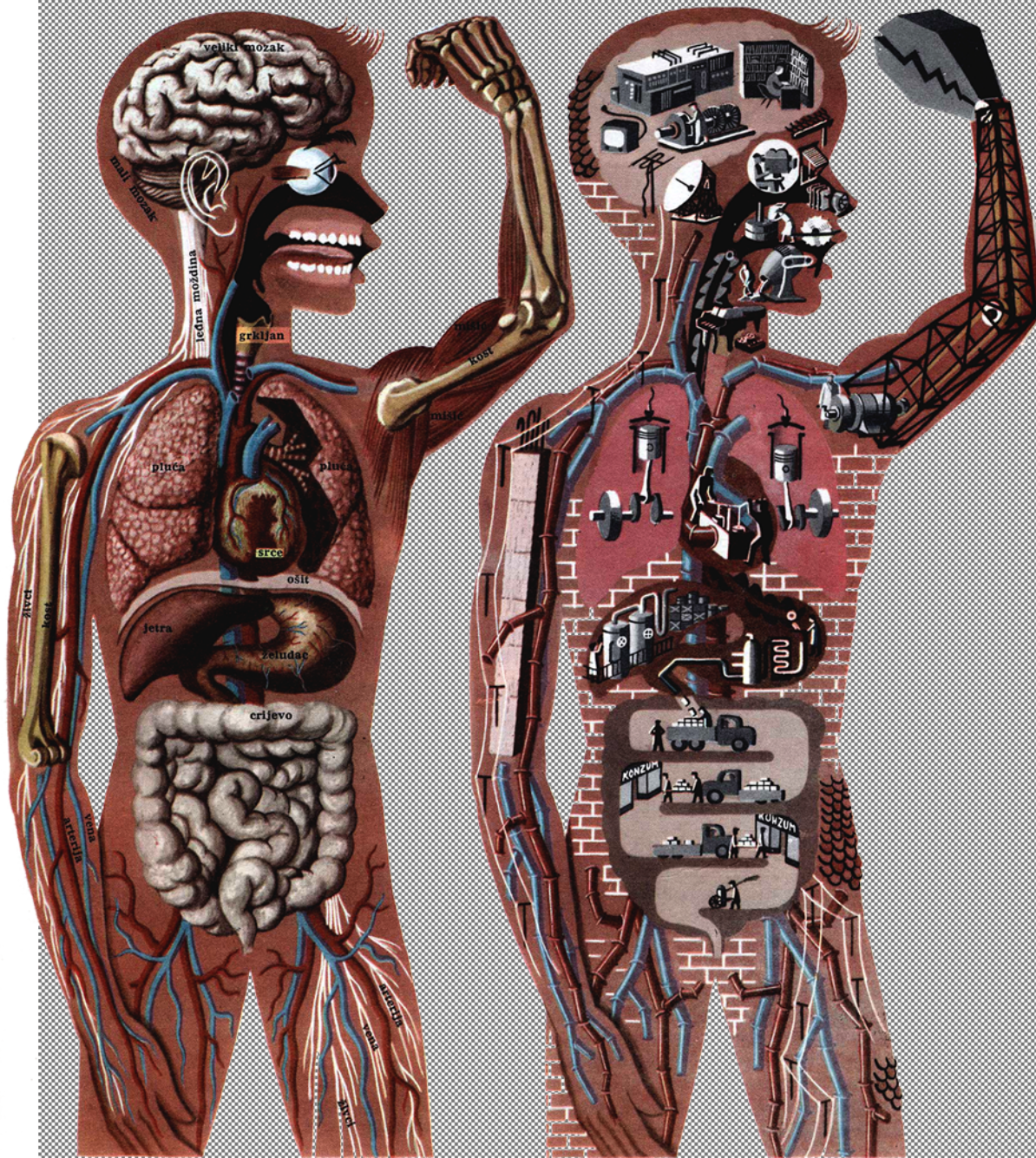

ΤΟ ΔΙΠΛΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

Δήμητρα Βογιατζακη

Εξώφυλλο:

Εικόνα από παιδική εγκυκλοπαίδια που κυκλοφόρησε πρώτη φορά στη Γιουγκοσλαβία το 1960 με το όνομα 'Svijet oko Nas' (ο κόσμος γύρω μας, κάτι σαν το δικό μας "Εμείς κι ο Κόσμος")

Η απόλαυση δεν είναι, ωστόσο, στοιχείο του έργου τέχνης,
δεν είναι ένα κατάλοιπο αφέλειας
δεν εξαρτιέται από κάποια λογική της νόησης και της αίσθησης.
Είναι ένα έρμαιο, κάτι που είναι μαζί και επαναστατικό και α-κοινωνικό
και που δεν μπορεί να το αναλάβει καμιά ομάδα,
καμιά νοοτροπία, καμιά ιδιόλεκτος. Κάτι ουδέτερο;

Βλέπουμε καθαρά πως η απόλαυση του έργου είναι σκανδαλώδης:
όχι γιατί είναι ανήθικη, αλλά γιατί είναι α-τοπική

Barthes, 1973b:39

2014 Λεωφόρος Συγγρού & Πλήθωνος Γεμιστού, Δ. Κυριακός

1967 Λεωφόρος Συγγρού & Πλήθωνος Γεμιστού, Γ. Μπακούρος

δυο λόγια για τη Συγγρού

Τις τελευταίες δεκαετίες τα αυτοκίνητα και οι μηχανές που διέσχιζαν τη Συγγρού το βράδυ είχαν δύο σαφείς επιλογές. Η πρώτη ήταν να τρέξουν σε μία από τις λωρίδες της, αναπτύσσοντας μεγάλες ταχύτητες. Οι πολλαπλές, ανοικτές λωρίδες από καλοστρωμένη ασφάλτο παραμορφώνουν την κλίμακα στο κινούμενο μάτι ώστε η σχετική ταχύτητα να παραμένει ανεκτή για το στομάχι του οδηγού. Σαν να πήραν μέρος σε μια καλοκουρδισμένη συμφωνία που βοηθά το τρέξιμο, τα περισσότερα κτίρια που έντυσαν σταδιακά τη Συγγρού καθώς αυτή μεγάλωνε, στέκονταν σιωπηλά μέσα στο σκοτάδι, σε μεγάλη απόσταση από τα μάτια του οδηγού και δεν περιέπλεκαν με την εναλλαγή τους το αισθητηριακό του φίλτρο. Η Συγγρού έπαιξε έτσι καλά το ρόλο της μέσα στα χρόνια κι έγινε ένας μεγάλος αστικός διάυλος, που, όπως περιγράφει ο Γ. Σεφέρης, ήδη από τη δεκαετία του '40, «μας άφηνε *θανματοουργά* στη θάλασσα!». Σήμερα, που η πόλη έχει απλωθεί στα νότια προάστια, μπορεί να μας αφήσει εξίσου *θανματοουργά* και στην Αθήνα. Το σημαντικό είναι όμως πως, όπου κι αν πηγαίνει, ο οδηγός της Συγγρού τρέχει παραδοσιακά *παραπάνω* από όσο συνηθίζει. Και η διαπίστωση αυτή καταγράφηκε πολύ νωρίς, ήδη στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, μαζί με το πρώτο θανατηφόρο αυτοκινητιστικό ατύχημα στην Αθήνα. Το μεσημέρι της Κυριακής 4 Μαρτίου του 1907, ο βουλευτής Ν. Σιμόπουλος παρέσυρε και έριξε στο δρόμο την άτυχη Ευφροσύνη Βαμβακά, με αποτέλεσμα να περάσει πάνω από το κορμί της το αυτοκίνητο του Πρίγκιπα Ανδρέα που ακολουθούσε. Στις διαμαρτυρίες του τύπου της εποχής σχετικά με την επικινδυνότητα του -πολύ νέου ακόμη- δρόμου, ο διευθυντής της αστυνομίας δήλωσε πως:

«Η αστυνομική διάταξις εφαρμόζεται πληρέστατα και διά τούτο εντός της πόλεως δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται ταχύτης πλέον των 10 χιλιομέτρων. Εκτός όμως της πόλεως, όπως εις την λεωφόρον Συγγρού, φρονώ ότι η διάταξις αυτή δεν δύναται και ούτε πρέπει να εφαρμοσθή, διότι, όπως κάθε άλλος άνθρωπος θέλει με την άμαξάν του ή με το ποδήλατόν του να διασκεδάση αναπτύσσων μεγάλην ταχύτητα, πάντοτε εκτός της πόλεως, ούτως επιτρέπεται και εις τα αυτοκίνητα να αναπτύσσωσιν εκτός της πόλεως όσην ταχύτητα θέλουν. Και διά τα αυτοκίνητα ο μόνος κατάλληλος προς τούτο τόπος είναι η λεωφόρος Συγγρού²»

Κάπως έτσι, πάνω στο σώμα της Βαμβακά και με τις ευλογίες της αστυνομίας θεμελιώθηκε το δικαίωμα αυτού του δρόμου στην ταχύτητα και το ιδιότυπο φλερτ με τον κίνδυνο. Λέω φλερτ και πράγματι, μοιάζει αυτή η μικρή ή μεγαλύτερη υπέρβαση, η επιτάχυνση πάνω σε μαν ατέλειωτη ευθεία από ασφάλτο, όσο το δεξί πόδι χαϊδεύει ολοένα και πιο δυνατά το πετάλι του γκαζιού, ενώ το χέρι εναλλάσσει ρυθμικά τις ταχύτητες, να έχει το χαρακτήρα μιας ιδιότυπης ερωτικής πράξης. Μιας ερωτικής πράξης, που όπως όλες οι ερωτικές πράξεις του κόσμου, άλλοτε γίνεται με έναν σκοπό κι άλλοτε παρεκκλίνει από αυτόν με μόνο στόχο την απόλαυση. Εκατοντάδες κορμά επί δεκαετίες αγωνίζονται πάνω στη Συγγρού σε κόντρες, κάνουν φιγούρες με τα μηχανάκια τους, σηκώνονται στη μια ρόδα, δοκιμάζουν με το συμπλέκτη τις χαμηλωμένες εξατμίσεις τους. Κάποιοι πεθαίνουν. Είναι κι αυτό το χυμένο υγρό, το αίμα τους στην ασφάλτο, μια μικρή γενοκτονία της ένοχης απόλαυσης. Κάποιοι άλλοι τη γλιτώνουν και, προσπαθώντας να απολογηθούν στην Τροχαία που ενίοτε διενεργεί ελέγχους, μπορεί να πουν με αφοπλιστική ειλικρίνεια: «*Δεν κάναμε τίποτα. Απλά φλερτάραμε με τις κοπελιές στο διπλανό αυτοκίνητο!*»³ Κάνουν φιγούρα στις επίδοξες τους ερωμένες και αυτό αρκεί. Έχει ενδιαφέρον όμως αυτή η επιτέλεση του ανδρισμού, καθώς φαίνεται να μην αφορά πάντοτε ιδιαίτερα το γυναικείο βλέμμα. Τα αγόρια τις περισσότερες φορές κοντράρονται αναμεταξύ τους, όπως οι άντρες στα καφενεία ανταγωνίζονται στα ζάρια ή στο κέρασμα, δηλαδή χωρίς υποχρεωτικά γυναικείο κοινό⁴. Το εργαλείο τους για την επίδειξη στον ομόφυλο, (το *βλέμμα* του οποίου γίνεται πιο σημαντικό από της απύσας ερωμένης), είναι η μηχανή ή το αυτοκίνητο και σε αυτό το αντικείμενο πάνω, στο μέσο της επίδειξής τους, αποδίδουν ένα ιδιαίτερο ερωτικό εκτόπισμα που δε μπορεί να διαχυθεί αλλού. Με τα λόγια ενός παλαιάμαχου αγωνιστή του δρόμου, σε μια στιγμή αυτοβιογραφικής αναπόλησης.

«Η κόντρα αγαπητοί αναγνώστες, είναι μαγική, αυξοπεποιθησιακή (σσ. προσοχή στη λεξιπλασία), ηδονική διαδικασία!! Προϋποθέτει να έχεις γνωρίσει πάρα πολύ καλά την μηχανή σου, μόνο εσύ να την ξέρεις τόσο καλά, μόνο εσύ να γνωρίζεις τι μπορεί να κάνει!! Μετά αναλαμβάνει εκείνη! Είναι

σαν να είσαι έξω με την γκόμενα, να έρχεται να σου την πει τυχάρπαστος καραγκιόζης και να τον περιλαμβάνει η γκόμενα!!⁵» (σσ. η στίξη του ιδίου)

Κάποτε η ψυχανάλυση μπορεί να αποκάλεσε αυτή τη διεργασία του νου “προβολή”, εδώ: του απωθημένου έρωτα για τον ομόφυλο πάνω στο μηχανικό αντικείμενο, αλλά οι θεωρίες λίγο απασχολούν τα κορμά που αγωνίζονται επί αιώνες αναμεταξύ τους. Αυτό που ίσως ενδιαφέρει παραπάνω, είναι μια άλλη προβολή, αυτή τη φορά η δική τους, πάνω στο τοπίο της Συγγρού. Ένα τοπίο που δεν είναι ούτε καθαρά αστικό, μα ούτε έχει και την αγριάδα μας Εθνικής Οδού. Καθώς εκβλασταίνει από τα τείχη των Αθηνών και κατευθύνεται προς τη θάλασσα, η Συγγρού, αυτό «το μαυριδερό ποτάμι που τεντώνει ξυλιάζει και φεύγει⁶» κουβαλά μιαν ιδέα ταξιδιού, στο σκιηκό μεγάλων ωραίων κτιρίων που φράζουν πίσω τους τακτοποιημένες γειτονιές και τον αχό της πόλης. Είναι η Συγγρού στη γέννηση της ένας δρόμος αστικός και ταξιδιάρικος, διπλός, όπως διπλές είναι και οι επιθυμίες αλλά και τα κορμά που την αποικίζουν τις νύχτες.

Είπα στην αρχή πως τις τελευταίες δεκαετίες υπήρχαν δυο πράγματα που μπορούσε να κάνει ο οδηγός το βράδυ στη Συγγρού. Το ένα ήταν να τρέξει με, ή χωρίς, προορισμό. Το άλλο ήταν να κόψει πρόωρα και αδιαμαρτύρητα την ταχύτητά του για να χωθεί σε έναν από τους παράδρομους της, προκειμένου να συναντήσει τις τραβεστί.

«Το ψήσιμο του πελάτη ήταν πολύ απλό. Σταματούσε το αυτοκίνητό του και τον ρωτούσαμε: «Θέλεις Παρέα;», «Πόσο Πάει;» έλεγε αυτός. Του λέγαμε την τιμή και μπαίναμε στ’ αμάξι του. Συνήθως γινόταν πάπα. Οι πάπες της Συγγρού είναι διάσημες πα[...]. Τα πρώτα χρόνια οι πελάτες δεν καταλάβαιναν ότι είμαστε τραβεστί. Νόμιζαν ότι ήμασταν γυναίκες και η ψευδαίσθηση συνεχίστηκε όσο συνεχίζαμε τις πάπες[...]. Αργότερα άρχισαν να καταλαβαίνουν, και οι περισσότεροι δεν αντιδρούσαν. Σε πολλούς άρεσε η εμπειρία[...]. Η φήμη της Συγγρού έκανε τις τραβεστί να αυξηθούν. Μαζί της αυξήθηκαν κι οι πελάτες, οι οποίοι άρχισαν να εκδηλώνουν νέες ή καταπιεσμένες ορέξεις[...]. Ανεβάσαμε τις έξτρα ταρίφες.⁷»

Το 1980 εκδόθηκε στην Αθήνα ένα βιβλίο που υπέγραφε κάποια Ελισάβετ Βακαλίδου, ευρύτερα γνωστή στο Αθηναϊκό κοινό ως “Μπέττυ”, και περιέγραφε τη ζωή από τα μάτια μιας “τραβεστί”. «*Η τραβεστί είναι κι αυτή ένα πλάσμα όπως όλα τα άλλα. Όπως κι εσείς[...]. Είναι πόρνη και πολλές φορές πιο έντιμη πόρνη από πολλούς από εσάς*». Το βιβλίο κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις “Εξάντας” στα “κανονικά” βιβλιοπωλεία, περιέγραφε με γλαφυρό αλλά και σοβαρό ύφος δύσκολα παιδικά χρόνια, μια σταδιακή αλλαγή φύλου, ατέλειωτες νύχτες στη Συγγρού και τις απαρχές του ομοφυλόφιλου απελευθερωτικού κινήματος. Κυρίαρχα όμως αποτελούσε ένα ιδιότυπο “κατηγορώ” στην κοινωνία και την εξουσία για τη στάση τους απέναντι στις τραβεστί και τους ομοφυλόφιλους- ένα κατηγορώ με έντονα πολιτικό, αν και ακομμάτιστο, χαρακτήρα, από έναν άνθρωπο που “*δε τελείωσε ποτέ τη μέση εκπαίδευση*”⁸. Το βιβλίο προκάλεσε μεγάλο σκάνδαλο και σύντομα απαγορεύτηκε η κυκλοφορία του, παρόλο αυτά πρόλαβε να γίνει μπεστ-σέλλερ και το υπερασπίστηκαν μεγάλοι πνευματικοί άνθρωποι της εποχής, ανάμεσα τους και ο Jean Genet ανοίγοντας μεγάλες συζητήσεις. «*Ο κοινωνικός χώρος των τραβεστί είναι πολύ περιορισμένος. Είναι η λεωφόρος Συγγρού, μερικά μπαρ στην Πλάκα και το σπίτι μας -αν βέβαια έχουμε⁹*» Η Μπέττυ και μαζί της η πιάτσα της Συγγρού και τα υπόλοιπα στέκια του τραβεστισμού, βγήκαν στο κοινωνικό φως μέσα σε μια νύχτα διαφορετική από τις υπόλοιπες της ζωής τους¹⁰. Από τις σελίδες του βιβλίου αυτού, μαθαίνουμε για πρώτη φορά αυτά που συνέβαιναν στους παράδρομους, από όσους οδηγούς παρεκκλίναν της ευθείας.

«Έρχονται και πολλά λαϊκά παιδιά με τα μηχανάκια τους μήπως και αρέσουν σε καμία τραβεστί και την πηδήξουν τσάμπα. Έρχονται και αστικά παιδιά, με ακριβά αυτοκίνητα και τις γκόμενες δίπλα και μας χλευάζουν. Πολλά από αυτά τα παιδιά τα έχω συναντήσει σε στέκια ομοφυλόφιλων[...]. Μας πετάνε αβγά και μας φωνάζουν πουστάρες. «*Μωρή, πως είσαι έτσι; Άντε ξυρίσου, μωρή*». «*Για κάνε ποντίκι, μωρή*» Και μας πετάνε αβγά ή γιαούρτια.¹¹»

Η εικόνα, με ανθρωπολογικούς όρους, δε διαφέρει πολύ από τις κόντρες που περιγράψαμε παραπάνω, ειδικά αν σκεφτούμε πως μια “τραβεστί” παραμένει -με έναν ιδιόζοντα τρόπο- άνδρας στο λογισμό του πελάτη¹². Το σημαντικό όμως είναι πως, αντίθετα από τις κόντρες της ασφάλτου, η Συγγρού, ως λεωφόρος, επηρεάστηκε πολύ από τη νυχτερινή ζωή των πεζοδρομίων της. Λόγω των τραβεστί άλλαξαν χέρια εκατομμύρια δραχμές, κι ύστερα ευρώ, κι όπως συμβαίνει σε κάθε αναπτυσσόμενη αγορά που υπάρχει

ζήτηση, ο δρόμος αποικίστηκε εκατέρωθεν από εγκαταστάσεις για τη διευκόλυνση των πελατών: στριπτιζάδικα, μπουρδέλα, sex shop, νυχτερινά κέντρα για “ποτό με παρέα”, δωμάτια για ημιδιαμονή. Τα περισσότερα από αυτά προσέθεσαν εμβληματικές ταμπέλες στο νυχτερινό σκηνικό του δρόμου, διαλαλώντας με φως μια ταυτότητα που ξεπήδησε από τα σκοτάδια. Οι τραβεστί όμως κατά κανόνα και μέχρι πολύ πρόσφατα, δεν μπήκαν σε αυτά τα μαγαζιά, παρέμειναν στις παραδοσιακές θέσεις τους, εκεί όπου αγαπητικοί και επίδοξοι εραστές, τις περιτριγύριζαν *en plein air* κι αυτές, ανάλογα με τη διάθεση, “δείχνονταν”, ή κάθονταν στο “πόστο” τους, διαφωνούσαν για τη μοιρασιά του χώρου, δέρονταν, κουτσομπόλευαν, μιλούσαν με τα δέντρα, κάποιες φορές υπό την επήρεια ουσιών¹³.

Η Συγγρού της νύχτας, με τη διπλή ανάπτυξη σε μαγαζιά και πεζοδρόμο, έγινε σταδιακά ένας υπερτοπικός πόλος έλξης, ένα μεγάλο θε(α)ματικό πάρκο του τραβεστισμού και του αγοραίου έρωτα κάθε είδους, προσελκύνοντας εκατοντάδες αυτοκίνητα και μηχανές στους παραδρόμους της, άλλα για να αγοράσουν και άλλα για να δουν. Υπήρξε άλλωστε για πολλές δεκαετίες και ο μόνος τόπος που μπορούσε κανείς να παρατηρήσει εύκολα, από την ανωνυμία του αυτοκινήτου του, τις τραβεστί. «*Έρχονται ακόμα ολόκληρες οικογένειες με μωρά στην αγκαλιά, σταματούν με τ' αυτοκίνητά τους για να γελάσουν και να δουν τ' "αμαρτωλά πλάσματα"*»¹⁴ Η ιδιότυπη νυχτερινή ζωή υπερκέρασε κάθε άλλη χρήση του δρόμου, όπως άλλοτε συνέβαινε με την Τρούμπα και τα Βούρλα. Υπήρξε δε τόσο μεγάλη η μετωνυμική ταύτιση της Συγγρού με το πεζοδρόμο που το όνομά της στον καθημερινό λόγο συνοδεύτηκε άρρηκτα από ένα πονηρό μειδίαμα. Ποιός θυμάται σήμερα τον Ανδρέα Συγγρό, τον -αμφιλεγόμενο- χρηματοδότη, που ζήτησε να πάρει ο δρόμος το όνομά του; Η Συγγρού είναι μια ακόμη τραβεστί πόρνη όπως η Σόνια, η Σορέλλα, η Μέμα, η Αλόμα και τόσες άλλες που την περπάτησαν με τα τακούνια τους. Η Συγγρού είναι γένους -περίπου- θηλυκού, και μάλιστα *σεσημασμένου*, πορνικού· ένας τόπος που, όπως η Μπουζού (η φυλακή), η Κανουλού (η Ομόνοια) και η Καραμαραμού (το Καλλιμάρμαρο), θα μπορούσε άνετα να ξεπηδά από τη διάλεκτο των *Καλιαρντών*, του ιδιαίτερου εκείνου κώδικα που χρησιμοποιούν οι “κίναιδοι”¹⁵ για να επικοινωνούν μεταξύ τους. Σήμερα “*το ποτάμι*” φαίνεται να “*γυρίζει πίσω*”¹⁶, και η Συγγρού να αλλάζει για μια ακόμη φορά φύλο.

Κάποιος άπντος απόψε μπορεί να βρει τα σημάδια αυτής της ζωής να γράφονται ακόμη έντονα στο τοπίο του δρόμου και δικαίως θα αναρωτηθεί γιατί βιάζομαι να τα κλείσω στο χρονοντούλαπο της Αθηναϊκής ιστορίας. Η αλήθεια είναι όμως πως, μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες, η Συγγρού, όπως την περιέγραψε η Μπέττυ και τόσο άλλοι μέσα στα χρόνια, άρχισε να χάνει την αίγλη της. Οι λόγοι που οδήγησαν στην πώση της πορνικής υπεραξίας των τραβεστί του δρόμου είναι πολύπλοκοι, μπορούμε όμως να κρατήσουμε εδώ πως παρουσιάζουν έναν χαρακτήρα *ενδόρροξηης*, εννοώντας πως το ίδιο το σύστημα της πορνείας και η σεξουαλικότητα εντός συνόρων εξελίχθηκαν και αναδιοργανώθηκαν με τέτοιο τρόπο, που έφεραν τη Συγγρού των εκδιδόμενων τραβεστί σε σχετική πώση. Με λίγα λόγια, δεν ήταν οι -τόσες- κλούβες και οι προσαγωγές αυτές που επηρέασαν την “πιάσα”, ούτε κάποιος άλλος κατασταλτικός λόγος. Από την άλλη βέβαια, θα μπορούσε να υποστηρίξει κάποιος ενημερωμένος πως η σταδιακή πώση της δυναμικής των τραβεστί ισοσταθμίστηκε στο έμφυλο μετωνυμικό ισοζύγιο του δρόμου με την εμφάνιση καινούριων μεγάλων νυχτερινών κέντρων πορνικού περιεχομένου (πχ. Alcatraz) αλλά και πολυάριθμων πορνείων νέας γενιάς (τα γνωστά Studio και μασατζιδικα) σε βαθμό να μην απωλέσει την ιδιάζουσα φήμη του. Ο, κατά τ' άλλα ενημερωμένος, θαμώνας της Συγγρού όμως παραβλέπει δύο σημαντικά δεδομένα. Το πρώτο είναι πως τα ιδιάζοντα χαρακτηριστικά του, ταχύτατα αναπτυσσόμενου, νεωτερικού αγοραίου έρωτα όπως οι διεθνικές εξαρτήσεις, το αναλώσιμο πορνικό δυναμικό, οι παρα-συνδέσεις με το κράτος και ο εσώκλειστος χαρακτήρας εχεμύθειας, δεν βοηθούν την κινήτρωση του σε έναν ορισμένο τόπο. Το δεύτερο και ίσως καθοριστικό για το τέλος μιας εποχής, είναι μια ομάδα αρχιτεκτόνων που βάλθηκε να αλλάξει όνομα στη Συγγρού, η μάλλον να το επανατοποθετήσει στο μνημονικό των Αθηναίων, οργανώνοντας και ακολουθώντας μια σειρά από σταδιακές εξελίξεις στην τοπογραφία της, οι οποίες δεν αφορούν, σε πρώτη όψη, καθόλου τις νυχτερινές της δραστηριότητες.

«Στην Αθήνα[...] αυτό που μοιάζει να είναι ένα κυρίαρχο project για το κέντρο της πόλης (σσ. το Re-Think Athens) έρχεται μαζί με πολλά άλλα μικρότερα, σημειακά και μεγαλύτερα. Τελειώνει ένα Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης λίγο παρά πάνω στον Φιξ, παρακάτω στη Συγγρού, στην παραλία, θα γίνει μια Όπερα, μια μεγάλη Εθνική Βιβλιοθήκη. Έχουν χτιστεί σημαντικά κτίρια πάνω στη Συγγρού, παραπέρα, παραπάνω, υπάρχει το Ωδείο, υπάρχει η Εθνική Πινακοθήκη, υπάρχει ένας άξονας. Η πόλη αλλάζει με μικρές παρεμβάσεις, μεγαλύτερες παρεμβάσεις κι επόμενες παρεμβάσεις[...] Όταν αλλάζουν οι τρόποι με τους οποίους αντιλαμβανόμαστε κι έχουμε ανάγκη την

κυκλοφορία στην πόλη, τότε μπορούμε να αλλάξουμε τον τρόπο ζωής μας[...] Κάτι που θα θέλαμε κι εμείς (είναι) να βγούμε στην παραλία του Φαλήρου εύκολα, να περπατήσουμε από τις γειτονιές που κατοικούμε, να περάσουμε απέναντι και να πάμε στη θάλασσα.¹⁷»

Ο Παναγιώτης Τουρνικιώτης, υπεύθυνος του επιστημονικού ερευνητικού προγράμματος του ΕΜΠ για τη Συγγρού, περιγράφει ένα δικό του σχήμα (schema) κατανόησης της λεωφόρου Συγγρού καθ' όλα διαφορετικό από αυτό που αναπτύχθηκε στις προηγούμενες σελίδες. Ένα σχήμα που κωδικοποιεί το δρόμο σε μια σειρά από τοπόσημα, τα οποία φαίνεται εδώ να του προσδίδουν έναν ολότελα νέο χαρακτήρα. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε στη λίστα του κ. Τουρνικιώτη τα νεοσύστατα γραφεία των πολιτικών κομμάτων -ιδιαίτερα της κυβερνώσας σήμερα παράταξης-, το Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό, ή το κτίριο της Εθνικής Ασφαλιστικής, τα οποία παρότι δεν αποτελούν πολιτιστικούς χώρους όπως τα υπόλοιπα, συμβάλλουν στο δίκτυο που πλέκεται και συμπληρώνουν το ευαγές δυναμικό του δρόμου. Θαρρώ λοιπόν πως, με δεδομένη την αποφασιστικότητα με την οποία κινούνται συγγενικά αστικά προγράμματα και αναπτυξιακά σχέδια της Αττικής, πιθανώς τα παιδιά μας δε θα θυμούνται τη Συγγρού ως τόπο πορνείας, καθώς εμείς δεν θα τα απειλήσουμε πως αν δε πετύχουνε στη ζωή τους «θα βρεθούν στη Συγγρού»¹⁸. Το πολύ πολύ να τα στείλουμε εμείς οι ίδιοι στη Συγγρού για να σπουδάσουν, να δουν μια ταινία, να παρακολουθήσουν μια έκθεση τέχνης, ίσως να διαδηλώσουν μπροστά από τα γραφεία κάποιου κόμματος, να τη διασχίσουν για να αλλάξουν γειτονιά ή να την ακολουθήσουν για να βγουν «εύκολα», στη θάλασσα.

«Αυτή η Συγγρού, (σ. η Συγγρού που προτείνεται) είναι μια Συγγρού στην οποία τα αυτοκίνητα δεν θα μπορούν να δοκιμάζουν την τελική τους ταχύτητα, θα μπορούν να τρέχουν με μια ευγενή ταχύτητα, όπως αλλού στην Αθήνα, στη Βασιλίσσης Σοφίας. Είναι μια Συγγρού που θα μπορεί να περνάει κανείς από τη μία στην άλλη, που θα μπορείς δηλαδή να διασχίσεις το δρόμο χωρίς να είναι σίγουρο ότι θα πας κάπου αλλού. Στη συνέχεια: Νέα Σμύρνη-Καλλιθέα, εδώ είναι ένα Πανεπιστήμιο, απέναντι πολιτιστικά κέντρα, ένα σινεμά. Το ένα δίπλα στο άλλο. Δεν επικοινωνούν»¹⁹.

Στα λόγια του κ. Τουρνικιώτη, πέραν ενός περιδεραιού από πολύτιμες χάντρες-κτίρια τα οποία δένονται πάνω στο νήμα της Συγγρού, μπορούμε να εντοπίσουμε έναν παράλληλο λόγο πάνω στο ύφος του νέου δρόμου, ή αλλιώς στο λαιμό που το περιδέραιο θα έρθει να φορεθεί, αλλά και στα ρούχα με τα οποία θα συνδυαστεί. Είναι ένας λόγος προγραμματικός, ο οποίος διαισθάνεται και καταγράφει ευρύτερες αλλαγές στο παράδειγμα της κυκλοφορίας, της συνδεσιμότητας, των συγκοινωνιών και της θέσης τους στη ζωή μας, αλλαγές τις οποίες οι πολίτες μπορεί να μην έχουν αντιληφθεί, ή ίσως δεν είναι σε θέση να αντιληφθούν, αφού αφορμώνται από μια εποπτική, επιστημονική αντίληψη του αστικού τοπίου. Γι' αυτό ο λόγος του ιστορος-εισηγητή είναι απλός, στήνεται πάνω σε καθημερινές αφορμίσεις και προσωπικές ευχές «να βγούμε στη θάλασσα», οι οποίες μπορούν να οργανώσουν στα αυτιά του ακροατηρίου σκόρπιες προσωπικές επιθυμίες και να τις προβάλλουν στις εικόνες της νέας Συγγρού. Το πορτρέτο του δρόμου αποτυπωμένο σε renders προσφέρεται ως ένα ακόμη νέο φετίχ προς κατανάλωση, μετά τις μηχανές, τις τραβεστί και την Πανεπιστημίου, ένα νέο αντικείμενο προβολής κρυφών πόθων και ανεκπλήρωτων επιθυμιών εν καιρώ κρίσης. Οι εικόνες δείχνουν μια λεωφόρο αστική, χαμηλών -μάλλον μεσαίων- ταχυτήτων, με μέσα μαζικής μεταφοράς, διαβάσεις πεζών στο φως της μέρας ή της νύχτας και πολύ πρασίνου, που μας κατεβάζει «θαυματοουργά», ελκυστικά αλλά όχι και απαραίτητα, στη θάλασσα. Η Συγγρού-τούνελ της ταχύτητας και της αδιάσπαστης προσοχής αποκτά -ή αναδεικνύει- πλήθος ενδιάμεσες στάσεις και εγκάρσιες κινήσεις, οι οποίες στα λόγια του κ. Τουρνικιώτη φορτίζονται με έναν επιπλέον βαθμό συμβολικής συνδήλωσης:

«Η οδός Συγγρού, το κέντρο της Αθήνας, το θαλάσσιο μέτωπο, είναι γεμάτο από αρχαία και νέα τείχη, τείχη των αυτοκινητόδρομων, τείχη του Περικλή· αυτά συνυπάρχουν όλα μαζί, αποτελούν μια βάση. Αλλά η επόμενη μέρα είναι μια μέρα που πρέπει να σχεδιαστεί από εμάς, να αρχίσει να χαρτογραφείται για τους επόμενους[...] Πρέπει να ειρηνεύσουμε την πόλη, να καταργήσουμε τα τείχη, να γίνουμε μια κοινωνία η οποία δε θα έχει τείχη, η οποία θα κοιτάζει το αύριο.²⁰»

Οι στάσεις αυτές βέβαια και η ιστορία πάνω στην οποία θεμελιώνεται το συμβολικό τους εκτόπισμα, δεν θυμίζουν σε τίποτε τις στάσεις των μηχανοκίνητων στους παράδρομους της Συγγρού το βράδυ, ούτε την ιστορία που έγραψαν οι τραβεστί πάνω της. Παραδόξως, στην ταραχώδη αυτοβιογραφία μιας άλλης τραβεστί εκδιδόμενης, που κυκλοφόρησε από τον ίδιο εκδοτικό οίκο 9 χρόνια ύστερα από εκείνη της Μπέττυς, βρίσκουμε μαν αφήγηση που ακολουθεί παράλληλη δομή με αυτήν του κ. Τουρνικιώτη:

«Κι ενώ συνέβαιναν όλα αυτά[...], εμφανίστηκαν στη Συγγρού σαν εξάνθημα της δικτατορίας οι τραβεστί. Είναι αλήθεια πως απ' το '65 κιόλας, επί αποστασίας είχαν σκάσει μύτη στην αρχή της λεωφόρου, λίγο πιο κάτω από του Μακρυγιάννη, αλλά οι επιχειρήσεις-αρετή[...] τους είχαν κόψει τη φόρα. Αλλά μόλις μπήκε το καλοκαίρι και άρχισε να τρομάζει λίγο ο κόσμος, ξαναεμφανίστηκαν, αλλά λίγο πιο κάτω, σ' άλλα σημεία της λεωφόρου που δέκα χρόνια αργότερα θα γίνονταν συνώνυμο τους, στον Άγιο Σώστη και τη στάση Χρυσάκη[...] Με το πραξικόπημα όρμηξαν έξω αυτοί ακριβώς από της γης τους κολασμένους που δεν είχαν δει κι ούτε θα έβλεπαν ποτέ, στον ήλιο μοίρα[...] όρμησαν κι έσπασαν το κοινωνικό φράγμα της Ομονοίας και της Βάθης κι ανηφόρησαν, όχι ακόμα ως τις υπώρειες των «τειχών», όχι στο Κολωνάκι που φάνταζε ακόμη στα μάτια τους σαν κάστρο απόρθητο και παραμυθένιο, αλλά κατά τη θάλασσα και κατά μήκος της Συγγρού²¹»

Η ιδιαίτερη αυτή αφήγηση στα *oultre-tombe* απομνημονεύματα του Κώστα Ταχτσή, μπορεί να ακολουθεί τα ίδια βήματα, αλλά προσδίδει ένα διαφορετικό ιστορικό βάθος και μια άλλη ματιά στην *υπόθεση* του δρόμου. Τα τείχη -αστυνομικά και κοινωνικά- ορθώνονται στην Αθήνα, ενώ η Συγγρού, ανοίγοντας προς τη θάλασσα αναδίδει ένα αίσθημα ελευθερίας, μια ευκαιρία για κάποιους «κολασμένους» να βρουν «στον ήλιο μοίρα», χωρίς βέβαια υποχρεωτικά να βλέπουν τον ίδιο τον ήλιο. Υπάρχουν πολλές παρόμοιες αφηγήσεις για αυτή τη Συγγρού, οι οποίες, παρά το ειδικό τους βάρος στη σύγχρονη ταυτότητα του δρόμου, δεν περιλαμβάνονται στους λόγους για τη Νέα. Δεκαετίες ολόκληρες από την ιστορία του δρόμου, -με ελάχιστες εξαιρέσεις οι οποίες αποβιβάζονται στο σταθμό Συγγρού-Φιξ-, χάνονται για να προσγειωθούμε με τα λόγια του κ. Τουρνικιώτη, ίσως απότομα, στην εποχή του Περιηγητή. Αυτή η ολική αποσιώπηση η οποία ακολουθεί όλα τα κείμενα που έχουν δοθεί στη δημοσιότητα για τη 'Νέα Συγγρού', αυτό το παράδοξο κενό για κάτι τόσο κοινό όσο ο πορνικός χαρακτήρας του πλέον διάσημου πεζοδρομίου της Ελλάδας, είναι σε πρώτη όψη δηλωτικό μονάχα για ένα πράγμα, πως μάλλον βρισκόμαστε σε μια περίοδο ολικής μετάβασης από τη μια αφήγηση, τον ένα «λόγο» για τη Συγγρού στον άλλο. Από το λόγο της Μπέττυς και του Ταχτσή, το πονηρό μειδίαμα στα χείλη της πορνικής μετωνυμίας και τις φωτογραφικές συνεκδοχές δικτυωτών καλτσόν, στα κυβερνητικά ρεπορτάζ, στις εγκάρσιες αρχιτεκτονικές τομές, τις διαμερισματικές συνδέσεις, το πολιτιστικό δίκτυο, την πράσινη ανάπτυξη και τα κτίρια - σκηνικά μας επόμενης ημέρας. Οι δυο λόγοι φαίνεται σε πρώτη ματιά ασύμφορο να συνυπάρξουν, κι έτσι η αλλαγή του *παραδείγματος*, οφείλει να καθαρήσει το ένοχο παρελθόν για να στήσει προσεκτικά ένα νέο μέλλον: «για να μπορέσει να χαρτογραφήσει αυτό το αύριο με έναν άλλον τρόπο, για να μπορέσει να' ναι διαφορετική η επόμενη μέρα της πόλης, πρέπει να σχεδιαστεί σήμερα.²²»

Και πράγματι σχεδιάζεται, και μάλιστα εντατικά, αλλά -ίσως για καλή μας τύχη- ακόμη δεν έχει εφαρμοστεί πλήρως η ανασυγκρότηση του δικτύου εκείνου, που θα αναδείξει τα σπέρματα της νέας Συγγρού σε ένα αδιαφοροποίητο ταυτοτικά σύνολο. Αντλώντας ορολογία από τα σώματα που την αποικούν με πείσμα τη νύχτα, μπορούμε να πούμε πως σήμερα βρισκόμαστε σε μια φάση παρενδυτική, προεγχειριτική, προτού η αρχιτεκτονική σκέψη επέμβει στο σώμα με επιστημονικές και σίγουρες τομές και αλλάξει για πάντα το "πρόσωπο", την εμφάνιση, τη λειτουργία, και φυσικά το "φύλο" του δρόμου. Σε αυτήν τη φάση όπου τα «δύο σώματα» οριακά συνυπάρχουν, διακρίνονται, ίσως για λίγο ακόμη, οι επιμέρους *σημειώσεις* τους, επιτρέποντας μας να αναγνωρίζουμε σε πραγματικά μεγέθη, κι όχι μονάχα μέσα από τις αφηγήσεις, τα διαφορετικά υποδειγματικά σύνολα του καθενός αλλά και τα διαφορετικά συντάγματα τους. Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι πως σε όλους τους λόγους που αρθρώνονται για τη Συγγρού η αρχιτεκτονική παίζει σημαντικό και πολύπλευρο ρόλο. Είτε ως υλικός σημειοφόρος μηνυμάτων (νυχτερινά κέντρα - σύγχρονα αρχιτεκτονήματα), είτε ως σκηνικό του βιώματος που χαρτογραφείται στις προγραμματικές δηλώσεις των ερευνητικών προγραμμάτων ή στις αυτοβιογραφικές περιγραφές των τραβεστί, είτε, κυρίαρχα πλέον, ως σκηνοθέτης και αγορευτής της τελευταίας μεγάλης αφήγησης για το μέλλον της. Η αρχιτεκτονική φαίνεται να εμπλέκεται παντού, διευρύνοντας την παραδοξότητα της αυτο-λογοκρισίας, του μερικού αποκλεισμού της ίδιας της ιστορίας. Με αφορμή αυτό το παράδοξο και διαμέσου της αρχιτεκτονικής και των λόγων που αρθρώθηκαν για αυτήν και τη Συγγρού, η έρευνα αυτή φιλοδοξεί να ρίξει φως στο σκοτάδι και να γεφυρώσει τους φαινομενικά ασύμβατους λόγους. Να επιχειρήσει δηλαδή συνδέσεις, οι οποίες δεν είναι υποχρεωτικό να καταλήξουν σε κάποια πρόταση ένταξης του τραβεστισμού και της πορνείας στην ατζέντα των αρχιτεκτόνων, αλλά συνδέσεις οι οποίες έρχονται να γεμίσουν τη σιωπή ανάμεσα στις δύο παράλληλες αφηγήσεις, δημιουργώντας ένα ενεργό πεδίο ερωτημάτων και καλλιεργώντας μια κουλτούρα συσχετισμού, πέραν των κτιρίων και των κινήσεων -τα οποία οι αρχιτέκτονες φαίνεται να έχουν μάθει να χειρίζονται αρκετά καλά-, και των διαφορετικών πολιτισμικών εκφράσεων της ανθρώπινης δραστηριότητας.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗΣ

Αλλάζει πρόσωπο η λεωφόρος Συγγρού

Τη δημιουργία μεγάλων πεζοδρομίων και ποδηλατοδρόμων, με φύτευση ψηλών δένδρων και κεντρική νησίδα, όπου μπορεί να κυκλοφορεί τραμ, προτείνουν οι ειδικοί

Πρόταση-βόμβα του ΕΜΠ για να αλλάξει πρόσωπο ο κεντρικός δρόμος του ιστού της πόλης

Από ένα κλειστό αυτοκινητόδρομο ταχείας κυκλοφορίας σε μια αστική λεωφόρο ήπιας κίνησης που θα συμβιώνουν ΙΧ, ποδηλάτες, πεζοί και μέσα μαζικής μεταφοράς μεταμορφώνεται η Λεωφόρος Συγγρού από τον Φιξ μέχρι την περιοχή του Ιπποδρόμου.

0

Ο πολυσύχναστος δρόμος με τις μεγάλες αντιφάσεις, που παντρεύει αρμονικά τα τελευταία χρόνια, τον πολιτισμό, την διασκέδαση, νοσοκομεία, πανεπιστημιακά ιδρύματα και εμπορικές χρήσεις φιλοδοξεί να αποτελέσει τμήμα μιας συνολικής παρέμβασης για την πόλη της Αθήνας, καθώς αποτελεί τον ενδιάμεσο κρίκο για τη σύνδεση του ιστορικού κέντρου με το παραθαλάσσιο μέτωπο.

θραύσματα από ειδήσεις - αναρτήσεις στο διαδίκτυο

Από αλήτισσα, κυρία

Το νέο πρόσωπο της Λεωφόρου Συγγρού

Τίνα Μανδηλαρά 12/11/2010 15:24

Η άλλοτε αλήτισσα με τα νυχτερινά μαγαζιά και τις ύποπτες πιάτσες λεωφόρος έχει πλέον μεταμορφωθεί σε μια καθωσπρέπει κυρία. Και όχι μόνο αυτό, αλλά έχει βαλθεί να διδάξει στους Έλληνες τι σημαίνει εξουσία και πολιτισμός κάπου ανάμεσα στην καρδιά και στις παρυφές της πόλης...

η Συγγρού ως Σώμα

Είναι προφανές πως στον τίτλο γίνεται λόγος για το σώμα και μάλιστα ένας μεταφορικός λόγος για το «σώμα ενός δρόμου». Γίνεται επίσης, σταδιακά, προφανές πως, ύστερα από μια μεγάλη αναδρομή σε σώματα που κοντράρονται, σώματα που πεθαίνουν, σώματα που εκδίδονται, σώματα που βιάζονται, σώματα που ενίοτε αλλάζουν φύλο και, φυσικά, σώματα που διασχίζουν νοητά και μη τείχη, η ίδια η έννοια της ανθρωπίνης σωματικότητας λαμβάνει πολυάριθμες τιμές, ανοίγοντας ασυνήθιστες πόρτες κατανόησης των ορίων, των δυνατοτήτων και των κατασκευών του «οχήματος του είναι μας στον κόσμο¹», σύμφωνα με τον ορισμό που μας κληρονόμησε η φαινομενολογία και ο Maurice Merleau-Ponty. Πολύ γρήγορα λοιπόν αναδύονται δύο παράλληλες μεταφορικές συνδέσεις σώματος και τόπου, σαν τις αντίθετες λωρίδες ενός δρόμου. Από τη μία βρίσκουμε τη λεωφόρο, το άψυχο κλάσμα του τοπίου της πόλης, να λαμβάνει χαρακτηριστικά ανθρώπου, δηλαδή να ξεπερνά την ουδετερότητα του κατασκευάσματος και να γίνεται η ίδια χαρακτήρας με ληξιαρχική πράξη γέννησης, ιστορία, προγόνους, βιώματα, επιθυμίες και μέλλον. Η Συγγρού, με λίγα λόγια, υποκειμενοποιείται αναλαμβάνοντας κάθε φορά την ταυτότητα των εκάστοτε αφηγητών της, ή το κράμα των πολλαπλών λόγων που γράφτηκαν/ειπώθηκαν για εκείνη. Η δεύτερη λωρίδα του μεταφορικού διαύλου είναι εκείνη που θολώνει την ασφάλτο, τα κτίρια, τις πινακίδες, τις υπόγειες διαβάσεις και βλέπει τα ίδια τα σώματα που αποικούν το δρόμο να κατασκευάζουν το τοπίο, να στήνουν το σκηνικό μας επόμενης ζωής. Τα κορμά με όλες τις αποχρώσεις, τις καταγωγές, τα πάθη και τις συνήθειες τους γράφονται σε δυναμική χαλκομανία στο τσιμεντένιο κράσπεδο και το αναμορφώνουν, κάνοντας κάποια μονοπάτια του να φαίνονται μεγαλύτερα κι άλλα μικρότερα, κάποια φωτεινά κι άλλα σκοτεινά, κάποια δύσβατα και άλλα πολυπληθή και διαπερατά. Αυτό το σχήμα του διπλού διαύλου που εξακτινώνει στη μαν άκρη το κατασκεύασμα και στην άλλη τον άνθρωπο είναι εξαιρετικά χρήσιμο, γιατί μας προσφέρει μια αρχετυπική κατανόηση της συσχέτισης των δύο μεγάλων αφηγήσεων για τη Συγγρού. Είτε ξεκινά κανείς από το δρόμο για να φτάσει στη μεταφορική σημείωση του ως ανθρώπινο σώμα, είτε ξεκινά από τον άνθρωπο για να οδηγηθεί σε ένα πολιτισμικό τοπίο, μέσα σε ένα μόνο πλέγμα με δύο μεταβλητές που αυξομειώνονται δυναμικά μπορούμε να εντοπίσουμε τόσο τις συμφύσεις όσο και τις αποκλίσεις των δύο μεγάλων αφηγήσεων. Έρχομαι δηλαδή να υποστηρίξω εδώ πως αυτό που μοιάζει με μια αγεφύρωτη απόκλιση, είναι στην πραγματικότητα ένα μονάχα στιγμότυπο από το εναλλασσόμενο σμήνος μερικώς κωδικοποιημένων μεταφορών του δρόμου και του σώματος. Για να καταλάβουμε πως αυτό το μοντέλο συνδέεται με τους λόγους με τους οποίους καταπιανόμαστε, αρκεί να ανατρέξουμε στα λόγια της Βρετανίδας ανθρωπολόγου Mary Douglas:

«Εμείς ως άτομα που αντιλαμβάνονται, επιλέγουμε από το σύνολο των ερεθισμάτων που βομβαρδίζουν τις αισθήσεις μας μόνο εκείνα τα οποία μας ενδιαφέρουν, και τα ενδιαφέροντα μας καθορίζονται από μια τάση προς την κατασκευή προτύπων, η οποία μερικές φορές αποκαλείται σχήμα (schema). Μέσα σε ένα χάος από μετατοπιζόμενες εντυπώσεις, κάθε άτομο από εμάς κατασκευάζει ένα σταθερό κόσμο, στον οποίον τα αντικείμενα έχουν αναγνωρίσιμη μορφή είναι τοποθετημένα σε βάθος και έχουν μονιμότητα. Ενώσω αντιλαμβανόμαστε, οικοδομούμε, αποδεχόμενοι κάποια στοιχεία και απορρίπτοντας άλλα.²»

Πολλές φορές ένα άτομο βομβαρδίζεται με πολλαπλά τέτοια σχήματα κατανόησης του κόσμου ή εθίζεται σε κάποια μόνο από αυτά με αποτέλεσμα να αδυνατεί τόσο να ελέγξει τις προσλαμβάνουσες του, όσο και να παράξει ενδιάμεσους συσχετισμούς. Πιστεύω πως μια τέτοια είναι και η περίπτωση Συγγρού. Στην πορεία αυτής της έρευνας λοιπόν, θα επιχειρήσουμε να εντοπίσουμε και να ξεετάσουμε διαφορετικούς συσχετισμούς των μεταφορικών κωδικοποιήσεων, προκειμένου αφενός να αποσταθεροποιήσουμε την αντίληψη του ασύμβατου ανάμεσα στους λόγους της πόρνης Συγγρού και της Νέας Συγγρού, και αφετέρου να στήσουμε συμφύσεις ανάμεσα στις δυο αφηγήσεις. Για να το πετύχουμε θα προβάλλουμε τη φαινόμενη διπολικότητα της Συγγρού πάνω στο «Διπλό Σώμα του Βασιλιά» όπως το εισήγαγε στο ομώνυμο βιβλίο του ο Ernst Kantorowicz³.

6/12/13

ΣΤΗ ΣΥΓΓΡΟΥ ΒΓΗΚΕ ΚΑΙ ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ... ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ!!! ΛΕΤΕ ΝΑ ΑΝΕΒΕΙ ΤΩΡΑ Η ΤΑΡΙΦΑ;;;

8:50 Μ.Μ. ΣΤΟΧΟΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΣΧΟΛΙΑ

Βόμβα Μπαλτάκου: Υπήρχε
μυστικό σχέδιο της
Συγγρού για ένωση της ΝΔ
με τη Χρυσή Αυγή

Στα Κεντρικά Γραφεία της Ν.Δ., στη Λ. Συγγρού 340, στο 2ο όροφο, μεταφέρθηκε και... το Ινστιτούτο Δημοκρατίας «Κωνσταντίνος Καραμανλής». Όλοι βγήκαν στην Συγγρού... Λέτε τώρα να αυξηθεί με τόση δημοσιότητα και... σελέμπριτις η ταρίφα;;;

Αναρτήθηκε στο [Επικαιρότητα και Κοινωνία](#)

Έτσι λοιπόν η αποστολή κατευθύνθηκε στην λεωφόρο Συγγρού. Μέρος με πολλές ομορφιές. Για όλα τα γούστα. Καμιά δεκαριά στριπτιτζάδικα, η Πάντειος, η πιάτσα, το... πανέμορφο κτίριο του Βωβού που μέσα στεγάζεται το άξιο κυβερνών κόμμα μας... α ναι.. και δύο καντίνες με hot dog... εκεί πήγαμε.

θραύσματα από ειδήσεις-αναρτήσεις στο διαδίκτυο

Η Συγγρού πέθανε. Ζήτω η Συγγρού!

Le Roi est mort. Vive le Roi!

Στο μεσαίωνα δεν περίμεναν πολύ. Κάθε θάνατος έφερε και μια γέννα. Και στην περίπτωση του Βασιλιά η αναμονή κρατούσε ακριβώς όσο επέβαλε στην ανάσα ενός ευγενή, η τελεία μεταξύ της επιβεβαίωσης του θανάτου του απερχόμενου Βασιλιά και του χαιρετισμού του διαδόχου. Πάνω στην ανάσα αυτή στήθηκε το έργο του Ernst Kantorowicz «το Διπλό Σώμα του Βασιλιά». Ο Kantorowicz μελετά τον τρόπο με τον οποίον πλέχτηκε και εμπεδώθηκε κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους ένα παράδοξο αφήγημα το οποίο επέτρεπε να συνυπάρχει και να αναγνωρίζεται πάνω στο πρόσωπο του Βασιλιά ταυτόχρονα ένα ανθρώπινο, φθαρτό και μεταβλητό σώμα - το σώμα του εκάστοτε άρχοντα, με ένα άφθαρτο, μεταφυσικό και αιώνιο -το ιδεώδες του θεσμού της Βασιλείας. Με τη θέσπιση αυτού του διπλού σώματος διασφαλιζόταν η ομαλή συνέχεια της διαδοχής, αφού μειώθηκε το διάστημα της ακυβερνησίας στο χρόνο μιας ανάσας. Ο θνητός βασιλιάς μπορεί να πέθαινε αλλά το θεσμικό του φάντασμα, το οποίο τον ξεπερνούσε την ίδια ώρα που ενσαρκωνόταν μόνο πάνω του, -ίσως και προβολικά σε κάποια αντικείμενα όπως το στέμμα-, επιβίωνε και έδινε το δικαίωμα σε ένα πλήθος από νομοθέτες και αυλικούς να οργανώνουν πριν το θάνατο αλλά και μετά, τις συνθήκες της ομαλής διαδοχής των προσώπων. Το μεγάλο πρόβλημα ήταν να βρεθεί ένα μοντέλο το οποίο να επιτρέπει την εμπέδωση από το λαό, της λογικής με την οποία ένα σώμα το οποίο έπρεπε να είναι διατεθειμένοι να ξεχάσουν μέσα σε ένα δευτερόλεπτο, κατείχε δύναμη ζωής και θανάτου πάνω τους. Για το λόγο αυτό επιστρατεύθηκε η πλέον γνωστή μεταφορά δυϊσμού, η οποία εκείνα τα χρόνια ήταν άλλωστε και ιδιαίτερα δημοφιλής, η οποία δεν ήταν άλλη από τον ίδιο το Χριστό, θεό και άνθρωπο μαζί. Με την προβολή του Χριστιανικού ιδεώδους, το οποίο ήταν ήδη εμπεδωμένο από το λαό-όχι πάντα χωρίς προβλήματα-, πάνω στην εικόνα του Βασιλιά, θεσπίστηκε ένα είδος *πολιτικής θεολογίας* το οποίο επιστέγασε την ιεραρχική δόμηση της κοινωνίας. Έτσι η κοινωνία-εκκλησία, μετετρέπη η ίδια σε μιαν αλληγορία Λεβιαθανικού¹ σώματος, με τους θεσμικούς νομοθέτες που στήριζαν επί της ουσίας το θείο πρόσωπο του βασιλιά, να λειτουργούν στις αρθρώσεις του συστήματος και το θνητό βασιλιά σε ρόλο μαριονέτας, να στέκεται σε ένα εύκολα αφαιρούμενο κεφάλι. Εδώ θα χρησιμοποιήσουμε το μηχανισμό του διπλού σώματος, όπως αναδύεται από το παράδειγμα του Kantorowicz για να εντοπίσουμε και να κατανοήσουμε τον τρόπο σύνταξης πάνω στη Συγγρού ενός σώματος εφήμερου, κι ενός σώματος άφθαρτου και θεσμικού -δηλαδή παραγόμενου από τους θεσμούς-, όπως επίσης για να εξετάσουμε τους τρόπους με τους οποίους αυτή η μεικτή ρητορική μπορεί να επιδρά στο λογισμό των πολιτών.

Αρχικά λοιπόν, παρατηρούμε πως, στην περίπτωση της Συγγρού, το αφήγημα το οποίο πλέκεται από την πλευρά του ερευνητικού προγράμματος, αλλά και των υπολοίπων θεσμικών οργάνων, βλέπει τις τραβεστί και τις επί μέρους πορνικές δραστηριότητες, ως μεταβλητά στοιχεία του δρόμου τα οποία δύνανται να απεγκατασταθούν και γι' αυτό το λόγο δε λογαριάζονται σα δεδομένα άξια χαρτογράφησης, ή σα δομικές σταθερές της επόμενης ημέρας. Ενδεικτικά ανασύρουμε από τον τύπο μια αναφορά στις απόψεις της διευθύντριας επικοινωνίας της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση, η οποία εγκαινιάστηκε σχετικά πρόσφατα στη Συγγρού:

«Όσο για τα νυχτερινά κέντρα που συνυπάρχουν με ευαγή ιδρύματα, η Κα Παναγιωτάκου υποστηρίζει πως ετερόκλητα στοιχεία υπάρχουν σε πολλές πόλεις και η Αθήνα είναι μια ενδιαφέρουσα πόλη με έντονη ζωή και πολίτες που όσο αφυπνίζονται πολιτικά και πολιτιστικά αλλάζουν σιγά σιγά *modus vivendi*.²»

Η πορνεία και οι νυχτερινές δραστηριότητες εντάσσονται σε εκείνη την υπεραξία της πολιτιστικής ζωής των πολιτών η οποία είναι εν δυνάμει αναστρέψιμη μέσω ενός προγράμματος εκπολιτισμού. Δεν έχει σημασία αν συμφωνούμε με τον τρόπο που θέτει η κ. Παναγιωτάκου τα πράγματα. Το σημαντικό είναι πως με ιδιαίτερα κομψό τρόπο τα επίσημα χείλη αποφεύγουν να καταγράψουν τις νυχτερινές δραστηριότητες ως *ενοχλητικές*, αντιθέτως, προτιμούν να τις περιγράψουν ως *εφήμερες* και *εναλλάξιμες*, όπως ακριβώς άλλωστε τις αντιμετωπίζει και ο ακαδημαϊκός λόγος που ντύνει επιστημονικά τη νέα πρόταση, αρνούμενος να συμπεριλάβει το πορνικό στοιχείο στην ερευνητική αποτίμηση της παρούσας κατάστασης. Σε αυτό ακριβώς τον τόπο της σιωπής, στο σημείο δηλαδή που φαίνεται να υπάρχει μια αδυναμία σύνδεσης των δύο

προτάσεων, της παλαιάς Συγγρού της πορνείας και της νέας Συγγρού του πολιτισμού, έρχεται το μοντέλο του Kantorowicz να μας βοηθήσει να κτίσουμε συσχετισμούς δείχνοντας μας δύο πράγματα. Αφενός, πως παλαιά και νέα όψη της Συγγρού βρίσκονται στην ίδια τάξη σημασιολόγησης, σαν τα δυο θνητά πρόσωπα του Βασιλιά που υφίστανται μοναχά ως εφήμερες αποδείξεις της μειούμενης ή αυξανόμενης πίστης ενός ευρύτερου θεσμικού οργανισμού πάνω τους. Δηλαδή, η παλαιά Συγγρού της πορνείας δεν είναι τίποτε άλλο παρά ένας Βασιλιάς που αφήνεται σταδιακά στη μοναξιά του να πεθάνει, ενώ η Νέα όψη που προπαγανδίζεται ως σωτήρια, δεν είναι με τη σειρά της παρά ένας νεαρός μονάρχης που γαλουχείται, στήνεται, εν πολλοίς διαμορφώνεται κατ'εικόνα των εκπαιδευτών του, για να μπορέσει να κάνει τα πρώτα του βήματα στην οικουμένη, μέχρις ότου κι εκείνος με τη σειρά του αποδειχθεί άχρηστος.

Το δεύτερο σημαντικό σημείο είναι πως, υπό αυτήν την ανάγνωση, η πορνεία σημεινόμενη ως εφήμερη, αντί να αποκλείεται, να απομακρύνεται από το λόγο του θεσμικού οργανισμού, στην πραγματικότητα εσωκλείεται και γίνεται αναπόσπαστο κομμάτι του επιχειρήματος της θεσμικής ανωτερότητας. Διότι με τη δύναμη του να σημαδεύει, τα ταξινομεί τη Συγγρού πόρνη ως εφήμερη, ο θεσμικός λόγος επιβεβαιώνει τη θέση του ως άφθαρτου, θέσει-Βασιλιά που διαφυλάσσει με τη σοφία του και με κάποια θεία χάρη την καταγωγική συνοχή του κοινωνικού συνόλου. Ο αποκλεισμός δηλαδή του εφήμερου στοιχείου της πόρνης Συγγρού στο λόγο της Νέας δεν έρχεται ως αμηχανία ή ως ιδιότυπο μέτρο λογοκρισίας, αλλά αποτελεί πλήρη αποτύπωση στο λόγο, εκείνης της τελείας, της σιωπής ανάμεσα στην, -ίσως βιαστική-, παραδοχή του θανάτου μιας παλαιάς, και στην ενθρόνιση μιας νέας εποχής. Σε αυτό ακριβώς το κενό ανάμεσα στις δύο φάσεις, στο οποίο ακόμη βρισκόμαστε, η άρνηση του παλιού σώματος δεν έρχεται ποτέ μόνη αλλά συνοδεύεται από την ταυτόχρονη ρητή ή άρρητη ενδυνάμωση της ταύτισης της θνητής νέας πρότασης, με τη θέση του Βασιλιά, δηλαδή επιβεβαιώνεται πως η νέα πρόταση αποτελεί ένα επιστημονικά παραγόμενο και ακλόνητα τεκμηριωμένο αποτέλεσμα, το οποίο επέχει θέση αλήθειας, κοινής λογικής και ντετερμινιστικής προοπτικής της επόμενης μέρας. Καθώς τα δυο σώματα για τα οποία μιλάμε δεν είναι παρά μεταφορές, -δηλαδή δεν υπάρχει εδώ ένας βιολογικός οργανισμός με μια δεδομένη στιγμή θανάτου-, η κεντρική αρμοδιότητα των χειλιών που επικοινωνούν την επόμενη ημέρα στον κόσμο ή στα μέσα επικοινωνίας, είναι η *επαναληψιμότητα* (iterability) του θανάτου της απερχόμενης, α-χρηστης κοινωνικής *έξης* και η προσαγόρευσης της νέας στη θέση του βασιλιά. Με κάθε επισήμανση της “πόρνης” Συγγρού ως εφήμερης και της “νέας” Συγγρού ως δομικά απαραίτητης, γεφυρώνεται η παύση της ανάσας και ερχόμαστε πιο κοντά στην επόμενη ημέρα³. Έχει ενδιαφέρον να δούμε στη συνέχεια, πως αυτό το μοντέλο έρχεται διακριτικά να αποτυπωθεί, να λάβει σάρκα και οστά, συγκεκριμένα στη λογική του αστικού σχεδιασμού, αφήνοντας κατά μέρος τα υπόλοιπα χείλη που πλέκουν το θεσμό της βασιλείας. Για να το κάνουμε αυτό θα αφορηθούμε από τα λόγια που απευθύνει ο ακαδημαϊκός Γ. Τσιώμης στον Π. Τουρνικιώτη στα πλαίσια της κοινής ομιλίας τους για τις αλλαγές της Αθήνας (ανάμεσα σε αυτές και της Συγγρού):

«νομίζω τελικά ο αστικός σχεδιασμός είναι, πρέπει να είναι, ανοικτός (έτσι) που να επιτρέπει από τη μια να γίνει η σπονδυλική στήλη, να στήνεται (πρώτα αυτή) κι από κει και πέρα να επιτρέπει στα προγράμματα να εξελίσσονται. Σε 10, 20, 30 χρόνια δε ξέρουμε ποια θα είναι τα νέα προγράμματα, άρα πρέπει να είναι ανοικτός ο σχεδιασμός και νομίζω ότι στη Συγγρού, αυτό που δείχνεις είναι όντως μια πρώτη παρέμβαση σε κομβικά σημεία.⁴»

Quid ei Potest Videri Magnum in Rebus Humanis, cui Aeternitas Omnis, Totiusque Mundi Nota sit Magnitudo⁵: “Τι από τα πράγματα του ανθρώπου μπορεί να φανεί μεγάλο σε εκείνον που κρατά την αιωνιότητα και γνωρίζει τα πέρατα του κόσμου;” διερωτήθηκε ο Κικέρων. Ο Γ. Τσιώμης, σαν καλός θεσμοθέτης αποδέχεται την ανθρώπινη άγνοια για το μέλλον της πόλης, αλλά αυτό δεν αλλάζει σε τίποτε την ανάγκη του αστικού σχεδιασμού να προβλέψει κι ως ένα βαθμό, προβλέποντας, να προδιαγράψει ή να δύναται να απορροφήσει, τις αλλαγές στο τοπίο για τα επόμενα 10, 20, 30 χρόνια. Με λίγα λόγια, παρά τη διακρούση για μεταβλητότητα και ανοικτότητα, το σύνταγμα -της λογικής- δεν αλλάζει: η αστική επέμβαση συνεχίζει να αναγνωρίζεται οικονομικά, θεσμικά και συμβολικά ως έχουσα διάρκεια, ως θεμελιωτής μιας μονιμότητας. Αυτό που τίθεται σε διαπραγμάτευση είναι μοναχά ο τρόπος με τον οποίον το εκάστοτε κατασκεύασμα, το ικρίωμα του νέου Βασιλιά, θα μπορέσει να εξασφαλίσει τη μακροημέρευση και την ευδαιμονία του απέναντι στις αλλαγές παραδείγματος τις οποίες θα μαρτυρήσει στο βάθος του χρόνου. Γίνεται γρήγορα κατανοητό πως το πρόσωπο-σώμα του Βασιλιά-θεσμού δεν είναι ούτε η συγκεκριμένη επέμβαση στη Συγγρού, ούτε το ερευνητικό πρόγραμμα που την υποστηρίζει, ούτε οι άνθρωποι που κρύβονται πίσω του και το επιτελούν, αλλά εκείνη η λογική που διαπερνά καταστατικά όλα τα παραπάνω και η οποία θέλει την εφαρμοσμένη όψη

της *συστημικής*⁶ αρχιτεκτονικής, να είναι μια ουδέτερη και αληθής επιστημολογία, ανεπηρέαστη από το ενδεχόμενο μελλοντικού κλονισμού, απρόσβλητη από τις εκάστοτε υποκειμενικές πεποιθήσεις όσων τη διαμορφώνουν και φυσικά αδιάφορη απέναντι σε εφήμερα στοιχεία που συνθέτουν το δημόσιο χώρο.

Για να επιχειρήσουμε μια ερμηνεία του μηχανισμού με τον οποίον κατορθώνει να κατοχυρώνεται αυτή η θεσμική ανωτερότητα στο συλλογικό συνειδητό, για να κατορθώσουμε δηλαδή να βρούμε τον, -ανάλογο με την πολιτική θεολογία-, τρόπο με τον οποίον μπόρεσε να εμποδωθεί η διπλή φύση της αρχιτεκτονικής στο Αθηναϊκό κοινωνικό σώμα, -η οποία επιτρέπει, για παράδειγμα, στην Ομόνοια να έχει ανασκευαστεί μια δεκάδα φορές τον τελευταίο αιώνα, αλλά παρόλα αυτά η εκάστοτε αρχιτεκτονική διάνοια να σημαίνεται ως εκφράζουσα το αιώνιο-, θα ανατρέξουμε στο σχήμα των μεταφορικών διαύλων που παρουσιάσαμε στο εισαγωγικό κεφάλαιο να συνδέουν το σώμα με το κατασκευάσμα. Εκείνων δηλαδή των μεταφορικών συσχετίσεων που άλλοτε μετατρέπουν τη Συγγρού, το αντικείμενο, σε ζωντανό σώμα, σε βουλευσιαρχικό υποκείμενο κι άλλοτε μετατρέπουν τα βιολογικά σώματα που την αποικούν, σε δομικά συστατικά στοιχεία ενός δυναμικού τοπίου. Χρησιμοποιώντας λοιπόν αυτό το σχήμα σα βάση, μπορούμε να παρατηρήσουμε πως στην περίπτωση που μας ενδιαφέρει, προκειμένου να εγκαθιδρυθεί η ανωτερότητα του νέου μοντέλου, οι δυο μεγάλες αφηγήσεις για τη Συγγρού (ας πούμε σχηματικά η πόρνη Συγγρού και η νέα Συγγρού) με ιδιαίτερους τρόπους ξεμακραινούν και τοποθετούνται στα απέναντι πεζοδρόμια του διπλού μεταφορικού διαύλου. Μοιάζει δηλαδή σαν η αντίληψη της Συγγρού ως *υποκείμενο* να εμπλέκεται περισσότερο στις θεσμικές αφηγήσεις, ενώ αντίθετα, η αντίληψη των ατόμων που κατοικούν το δρόμο ως δομικών στοιχείων να γίνεται πρωταρχικό εργαλείο ερμηνείας της πορνικής διάστασης του δρόμου. Είναι ιδιαίτερα σημαντική αυτή η αδιόρατη διάκριση των δύο μεταφορικών υποδειγματικών συνόλων, σύμφωνα με τα οποία η “πόρνη Συγγρού” προσκολλάται στο *ανθρώπινο* και η “νέα Συγγρού” στο *υλικό* σώμα, διότι από αυτήν τη μικρή απόκλιση τα δυο σώματα ξεκινούν να γίνονται ασύμπτωτα και, όπως θα δούμε, να λαμβάνουν τις ιδιαίτερες αξιολογικές τους ποιότητες.

Πράγματι, το σώμα της “νέας Συγγρού” φαίνεται να *ενσωματώνεται* στην ύλη, στα κτίρια τα οποία βγαίνουν από την αφάνεια τους, αυτοφέρονται ως συμβολικοί όγκοι και αποζητούν τη μεταξύ τους σύνδεση, τη νέα διαμόρφωση του διαύλου. Διαμόρφωση η οποία, όπως εγγράφεται στους λόγους του ερευνητικού προγράμματος, αντιμετωπίζει το δρόμο ως πάσχον σώμα που, με εντοπισμένες -σχεδόν χειρουργικές- *τομές*, θα μπορέσει να αποσυμφορηθεί, να αναπνεύσει και να λειτουργήσει καλύτερα. Έχει ενδιαφέρον σε αυτό το ερμηνευτικό πλαίσιο πως οι διάφορες επί μέρους *επεμβάσεις* δείχνουν μια αυξανόμενη ευαισθησία για την *αυτορρύθμιση* του συστήματος του δρόμου (πχ. η πρόβλεψη για τη διαχείριση του υδάτινου στοιχείου), το οποίο μοιάζει να μπορεί, ύστερα από την εφαρμογή του προγράμματος, να γίνει *αύταρκες* και *αυτόνομο*, σαν ένα παιδί που ενηλικιώνεται. Όσο για την πορεία των πεζών, η οποία αποτελεί άλλωστε ένα από τα μεγαλύτερα διακυβεύματα πάνω στα οποία στήνεται το νέο αφήγημα, θα μπορούσαμε να πούμε πως, όσο η μεταφορική υποκειμενοποίηση της Συγγρού δείχνει να *χαλαρώνει* φωτίζοντας τον ανθρώπινο παράγοντα, άλλο τόσο τον διαχειρίζεται ως μια ενιαία κι αδιάσπαστη ενότητα, μια ζωτική ροή η οποία δε διαφέρει και πολύ από τα ερυθρά αιμοσφαίρια που μετακινούνται στα αγγεία ενός σώματος γεμίζοντάς τα οργανά του με το απαραίτητο οξυγόνο. Σε ο,τι αφορά όμως την πόρνη Συγγρού, βλέπουμε στους λόγους που την περιγράφουν μιαν αντιστροφή. Τα κτίρια τα οποία γεμίζουν με νέον πινακίδες, υπαίθρια γλυπτά, πολυτελή αυτοκίνητα και φαντεζί σινιάλα το σώμα της λεωφόρου αποσιωπώνται πλήρως. Η ουσία τους, το μήνυμά τους, έρχεται να συμπυκνωθεί πάνω στα όρια της ανθρώπινης παρουσίας, η οποία ανάγεται σε απόλυτο συνεκδοχικό σύμβολο της πορνικής μεταφοράς. Δείκτης αυτής της, διακριτικά διαφορετικής, μεταχείρισης είναι οι διάφορες φωτογραφίες οι οποίες τεκμηριώνουν τη μια ή την άλλη ταυτότητα του δρόμου. Όταν μιλάμε για το αύριο, έχουμε πάντοτε ένα «ολόσωμο πορτρέτο» του δρόμου ή των κτιρίων του, όταν μιλάμε για το ένοχο παρελθόν (και ας μη ξεχνάμε, ακόμη παρόν), η φωτογραφία περιορίζεται σε πόδια με καλτσόν, ψηλές γόβες, σκοτεινές φιγούρες που κρατούν με λυγισμένο τον καρπό ένα τσιγάρο. Το σώμα της πόρνης⁷ παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο με την τοποθέτηση του και τη δράση του στο δημόσιο. Η όποια υλική-χωρική εγκατάσταση σε νυχτερινά κέντρα, αποστερείται τη δυνατότητα εμβληματικής σημείωσης και λειτουργεί για το δημόσιο λόγο μοναχά ως αδιάφορο σκηναίο αυτής της δράσης⁸.

Με αυτήν τη -σχετικά αυθαίρετη- κινήτρωση της Νέας αφήγησης της αρχιτεκτονικής πάνω στην ύλη, και της πορνικής πάνω στο σώμα ευνοείται από τη μια ο εξοβελισμός της πόρνης Συγγρού στην τάξη του εφήμερου και η παραπομπή της σε κοινωνιολογικές και ανθρωπολογικές πραγματείες, και από την άλλη η ενθρόνιση της Νέας Συγγρού στις αρμοδιότητες του ακαδημαϊκού και θεσμικού λόγου, της αρχιτεκτονικής ως

«καθ'ύλην αρμόδιας». Έχει ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε εδώ με αφορμή τη μεταφορά του δρόμου ως σώμα, πως η αρχιτεκτονική με τον ρόλο που αναλαμβάνει, φαίνεται να βρίσκεται σε βίους παράλληλους με την ιατρική μηχανική η οποία στηρίζεται σε δεδομένα τα οποία προπαγανδίζονται στην κοινή λογική ως άρρητες αλήθειες. Η ιατρική, λόγω ακριβώς αυτής της δυνατότητας της να παρατείνει τον χρόνο της ζωής προσφέρει ένα όραμα αθανασίας, κάτι που με τη σειρά του δεν απέχει πολύ με τη μεταφυσική προσφορά της χριστιανικής θρησκείας. Τεκμηριωμένη από πολλούς στοχαστές, η ιατρική κατά μια έννοια ανέλαβε την θέση της θρησκείας στη ζωή των ανθρώπων στα νεωτερικά χρόνια και επενδύθηκε με έναν ιδιαίτερο μανδύα δέους που της αποδίδει χειριστικές ικανότητες στο φαντασιακό των πολιτών. Τηρουμένων των αναλογιών, η αρχιτεκτονική ως οργανωμένη πειθαρχία που δύναται να συμβάλει στην εξυγίανση του χώρου, παρουσιάζει παρόμοια συμπτώματα στην πρόσληψη της από το κοινό, ειδικά όταν η τελεολογική αναγκαιότητα της βελτίωσης της ποιότητας ζωής μέσα στην πόλη -και δια μέσου της πόλης- αναδύεται ως αυταπόδεικτη. Αυτή η ιδιαίτερη μεταφυσική χροιά την οποία στο παράδειγμα του Kantowicz κληρονομεί το άφθαρτο σώμα του βασιλιά από την θεολογία του χριστιανισμού και συγκεκριμένα από το δυϊκό πρόσωπο του Μεσσία, μπορεί να μας χρησιμεύσει να καταλάβουμε το μηχανισμό με τον οποίο η επέμβαση στο σώμα της πόλης, εδώ το σώμα της Συγγρού ή της Πανεπιστημίου, έρχεται να επηρεάσει το κοινωνικό σύνολο, με τρόπο βέβαια, που διασφαλίζει τελικά την πίστη στην αντικειμενικότητα, την αυθεντία και την αναγκαιότητα της επιστημοσύνης του χωροτάκτη και του μηχανικού.

Με την ανανέωση του θνητού σώματος του Βασιλιά (το οποίο δεν αποκτά βαρύτερη σημασία από τα ρούχα του), με την επιβολή δηλαδή ενός νέου μοντέλου το οποίο διαφημίζει μια “θετικά” προβαλλόμενη σχέση με το χώρο, καλώντας τους πολίτες να ξανά-σκεφτούν και εν τέλει να ξανά-αγαπήσουν την πόλη τους, επί της ουσίας αυτό που επιχειρείται είναι η ανανέωση της πίστης των υπηκόων της Αθήνας στον τόπο τους. Η δεύτερη, και σήμερα τρίτη, γενιά Αθηναίων πολιτών έχει ανάγκη από ένα πλέγμα συστημικών ρυθμίσεων, τα οποία να είναι σε θέση να αναδιοργανώσουν την πρωτεύουσα, ώστε να μετατραπεί από πόλη του παρατακτικού θραύσματος σε μια πόλη “των κοινών”. Η ιστορία της τμηματικής, σχεδόν οργανικής επέκτασης της Αθήνας ανά γειτονιές έχει μόλις αρχίσει να χάνεται από τη συλλογική μνήμη, με αποτέλεσμα οι νέες γενιές να βλέπουν την πόλη σαν ένα πάντοτε-ήδη, σαν ένα παραδομένο σκηνικό που, μην αναγνωρίζοντας τις συνθήκες δημιουργίας του, βιώνουν ως ξένο. Η λειτουργία λοιπόν, των μεγάλων έργων τα οποία -όχι τυχαία-, εστιάζουν σε δρόμους, πλατείες και δημόσιους χώρους, είναι μια τελετουργία ανάλογη της Θείας Ευχαριστίας, η οποία προσκαλεί τους πολίτες να ξανα-κοινωνήσουν το θείο σώμα της πόλης και να βρεθούν μέσω αυτού σε μια κοινοτική ταύτιση. Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον πως αυτές οι παρεμβάσεις έρχονται ύστερα από μια περίοδο μεγάλης αστικής έντασης, κατά την οποία η αναζήτηση των κοινών στην πόλη συνδέθηκε κυρίαρχα με την καταστροφή της. Η πόλη και τα κτίρια της, ως φέροντα τις αξίες κάποιου παλαιού βασιλιά, βανδαλίστηκαν και μέσα σε αυτήν την οργή, στο κατασπάραγμα της σάρκας της πόλης, πολλοί εντόπισαν τα πρώτα σπέρματα κοινωνικής σύνδεσης και ανατροπής. Η δομική λειτουργία του κανιβαλισμού για την κοινότητα βέβαια είναι απόλυτα συγγενής με αυτήν της θείας κοινωνίας, άλλωστε σε κάθε περίπτωση ένα σώμα καταναλίσκεται. Το σώμα της πόλης, το σώμα του Χριστού ή το σώμα του Βασιλιά, λαμβάνουν τη θέση ενός κοινωνικά Υψηλού, το οποίο συγκεντρώνει την προσοχή, αναπτύσσει κεντρομόλο δυναμική μέσω του δέους που του αποδίδεται και, άλλοτε αποζητά τον κανιβαλισμό, άλλοτε τη θεία λατρεία του. Αν μάλιστα χρησιμοποιήσουμε εδώ τις ασκητικές αναγνώσεις της σωματικότητας αναδεικνύεται και μια άλλη πολύ ενδιαφέρουσα όψη αυτής της μεταφυσικής του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού. Οι πολίτες -ακολουθώντας το ασκητικό παράδειγμα- έρχονται να μνηθούν σε συστήματα εκκοινωνήσης του σώματος της πόλης-εκκλησίας όχι μόνο μέσω της λατρείας των λειψάνων του παλιού σώματος (ιστορικά ίχνη) και των θαυματουργών ιδιοτήτων του νέου σώματος (κτίσματα μνημεία-μάρτυρες της αλλαγής) αλλά κυρίως, και αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, μέσω της *πειθαρχησης* του δικού τους σώματος και βιορυθμού στα πλαίσια του νέου σώματος της πόλης. Αυτό δηλαδή που η κα. Παναγιωτάκου χαριτωμένα ανέφερε ως «νέο *modus viventi*».

Foucault wants to ‘cut off the King’s head’ [...] so that we can recognise power not as a **property of the mighty** (kings, presidents, generals, accountants), but rather as a set of forces which establishes positions and ways of behaving that influence people in their everyday lives⁹.

Οι Geoff Danaher, Tony Schirato και Jen Webb έρχονται να προσθέσουν στη συζήτηση πως σύμφωνα με τη σκέψη του Michel Foucault¹⁰, μπορούμε να σκεφτούμε την πειθαρχία με δυο τρόπους, έναν τρόπο που επιβάλλεται και αποκλείει την ανωμαλία, ο οποίος σε τόσες σελίδες λάμπει διά της απουσίας του, κι έναν άλλον τρόπο διόλου κατασταλτικό αλλά απόλυτα *θετικό και παραγωγικό*, με την έννοια ότι παράγει και

προσφέρει, με περισσότερο ή λιγότερο επιτακτικό τρόπο, νέα πρότυπα ρύθμισης της ζωής των πολιτών, τα οποία έρχονται να αφομοιωθούν ως τεχνικές αυτορύθμισης του σώματος. Αυτή ακριβώς η εκδοχή είναι που εγγράφεται στο πλήθος των νέων αστικών επεμβάσεων στο σώμα της Αθήνας, τα οποία μας προσφέρουν με κάθε τρόπο ένα νέο, έτοιμο, ελκυστικό πακέτο, ένα toolbox επιθυμιών, κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, ωραρίων, πολιτιστικής έξης, σωματικής άσκησης κι αισθητικής αντίληψης του τοπίου, μέσω των οποίων από εδώ και στο εξής θα ρυθμίζουμε τη συμπεριφορά μας στην πόλη. Δεν μας απασχολεί καθόλου εάν τα πρότυπα που προβάλλονται μας ταιριάζουν, ο καθένας μπορεί να έχει τη γνώμη του. Αυτό που ενδιαφέρει εδώ είναι ο τρόπος με τον οποίον, μέσω ενός προγράμματος αστικού σχεδιασμού, προσφέρεται -καλύτερα, επιβάλλεται- μια πειθαρχία βίωσης του νέου σώματος της πόλης, η οποία προοδευτικά κωδικοποιεί εργαλειακά το ίδιο το σώμα του πολίτη για να ανταποκρίνεται στα νέα ερεθίσματα. Ας θυμηθούμε τα λόγια του κ.Τουρνικιώτη: *«Όταν αλλάζουν οι τρόποι με τους οποίους αντιλαμβανόμαστε κι έχουμε ανάγκη την κυκλοφορία στην πόλη, τότε μπορούμε να αλλάξουμε τον τρόπο ζωής μας.»*

Η αλήθεια είναι πως εδώ, ιδιαίτερα μετά τις ιατρικές μεταφορές που στήσαμε αλλά και την αλλαγή *mondus viventi* που ευαγγελίζονται οι θεσμικοί εκφραστές του νέου σώματος της Συγγρού, δεν είναι και ο πιο δύσκολος συνειρμός η σύνδεση της αρχιτεκτονικής επέμβασης με μια συντηρητική αντιμετώπιση του δημοσίου χώρου ως χρήζοντος «κοινωνικού εξευγενισμού» υπό το πρόσχημα της εκάστοτε «εξυγίανσης», ιδίως καθώς παραδείγματα σύμπλευσης υγιεινής και πόλης διαπερνούν την παγκόσμια αρχιτεκτονική ιστορία. Στην Ελλάδα τα αντίστοιχα παραδείγματα εξευγενισμού συνήθως ταυτοποιούν το παθογόνο σύστημα στα σώματα που για διάφορους λόγους δεν είναι θεμτά ή πολιτογραφούμενα. Η πορνεία μάλιστα (και ειδικά η ομοφυλόφιλη-τραβεστί) έχει ιδιαίτερα εμπλακεί σε αυτό το μετωνυμικό παιχνίδι του πάσχοντος σώματος για πολλούς λόγους, οι οποίοι αφορμώνται από τον ιδιαίτερα ενσώματο χαρακτήρα της σεξουαλικής πράξης, την παραδοσιακά δημόσια και επιδεικτική τοποθέτηση του πορνικού σώματος, -όπως άλλωστε εγγράφεται και στο λατινογενές *prostitute* (*pro - statuere*: στέκομαι στο δημόσιο)-, το πατριαρχικό σχήμα που τοποθετεί παραδοσιακά τη γυναίκα στην ιδιωτική σφαίρα και την ομοφυλοφιλία στην αφάνεια υποσκάπτοντας με διάφορους τρόπους τη δημόσια εμφάνισή του, αλλά και στο προτεσταντικό σχήμα, που απέδωσε εμβληματικό βάρος στην ποινικοποίηση των ηδονών. Στην Ελληνική βουλή οι λόγοι για την πορνεία, την ομοφυλοφιλία και τον τραβεστισμό, κατατάσσονται παραδοσιακά στην κατηγορία της ρύθμισης των σεξουαλικώς -και μη-μεταδιδόμενων νοσημάτων, ενώ αξίζει να προσέξουμε πως κυρίαρχο μέσο για την πορνική επιτήρηση παίζουν οι πολεοδομικές διατάξεις, αφού όλα τα ζητήματα ανάγονται σε αριθμητικές αποστάσεις και διαμερισματικές πυκνότητες. Πολλές δε από τις συζητήσεις στη Βουλή στηρίζονται σε καταγγελίες ανώνυμων πολιτών ενώ την ίδια ώρα τα πολεοδομικά project στο Μεταξουργείο χρησιμοποιούν ως κεντρικό στοιχείο της ρητορείας τους την πορνική απειλή¹¹. Παρά όμως τον σχετικά αυταπόδεικτο συλλογισμό, πως οι αρχιτέκτονες λειτουργούν ως θεματοφύλακες της ηθικής του τοπίου, η τωρινή μεταφορά της Συγγρού ως σώμα δεν ακολουθεί, τουλάχιστον καταφανώς, το σύνηθες πρότυπο του πάσχοντος σώματος, δηλαδή δεν μπορούμε εδώ να πούμε πως η Συγγρού ονοματίζεται ως κακόφημος δρόμος, στον οποίον ερχόμαστε να παρέμβουμε με μια πολεοδομική αναδιοργάνωση που θα της δώσει νέα πνοή, όπως συμβαίνει στο Μεταξουργείο. Καθώς ο λόγος για τη Νέα Συγγρού κινητρώνεται στην ενσώματη μεταφορά του τόπου κι αφήνει απέξω τη βιοματική προσέγγιση, δε μπαίνει στη διαδικασία να σημάνει με αρνητικό τρόπο τα σώματα της πορνείας παρά μόνο τα αποσιωπά, οδηγώντας τα αναίμακτα στην αφάνεια. Μέσα στα πλαίσια του θετικού παραγωγικού προτύπου που προβάλλεται ένας κατασταλτικός λόγος θα ήταν άλλωστε εντελώς άχρηστος. Ο λόγος για τον οποίον θα φύγουν οι τραβεστί από τη Συγγρού μπορεί να είναι απλά ένα διαφορετικό βλέμμα από εκείνο το οποίο τις κοιτάει τώρα, και μάλιστα καθώς οι ίδιες είναι συνηθισμένες στις πολλές ποιότητες βλέμματος, αυτό που θα είναι κρίσιμο είναι το βλέμμα πάνω στον επίδοξο πελάτη. Όπως αναφέρει η Πάολα Ρεβενιώτη¹², τραβεστί ακτιβίστρια της δεκαετίας του 80 η οποία ακόμη και σήμερα εργάζεται στην πορνεία για να επιβιώσει, η πορνική δραστηριότητα στην οδό Αθηνάς, η οποία άνθιζε για περισσότερα από 15 χρόνια, έληξε μέσα σε μια εβδομάδα με το άνοιγμα των πρώτων καταστημάτων εστίασης στη γειτονιά του Ψυρρή. Βέβαια όπως σημειώνει η ίδια ερωτώμενη για το μέλλον της Συγγρού, *“Η Συγγρού έχει πεθάνει αλλά. Εντάξει, τα κορίτσια θα πάνε στους πίσω δρόμους.”*

Έχει ιδιαίτερη σημασία αυτή η λανθάνουσα ευκολία με την οποία κάποιοι μετατοπίζονται ενώ κάποιοι άλλοι εγκαθίστανται. Στην πραγματικότητα, όλα όσα συνθέτουν τη λεωφόρο Συγγρού είναι εν δυνάμει μεταβλητά, τόσο οι πόρνες όσο και εκείνα τα στοιχεία οποία στέκονται ως αφόρμηση για την παρέμβαση στο σώμα της όπως πχ. η Στέγη και το Πάντειο, (τα οποία άλλωστε δε μετρούν παραπάνω χρόνια στο δρόμο από τις τραβεστί πόρνες), αλλά και τα κοινωνικά δεδομένα τα οποία λαμβάνονται τελικά υπόψη για τις επί μέρους

επεμβάσεις (πχ. οι συνδέσεις ή ο τουριστικός χαρακτήρας στο Κουνάκι). Αν δούμε τα πράγματα από αυτήν την οπτική φαίνεται ότι υπάρχουν χρήσεις οι οποίες αναδύονται σταδιακά και πρόκειται να «στερεωθούν» μέσω του πλέγματος των παρεμβάσεων και άλλες οι οποίες φαίνεται να αποσταθεροποιούνται από την ίδια την αποσιώπησή τους από το λογικό αφήγημα. Το ίδιο το λογικό αφήγημα δηλαδή, πλέκει μια *τάξη των πραγμάτων* της Συγγρού μέσα στην οποία κάποιες εφημέρες δράσεις έχουν θέση και κάποιες άλλες όχι. Και αυτό είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον διότι μας μεταφέρει σε μια αξιολογική θεώρηση των στοιχείων του τοπίου, που κινείται πέρα από τον άξονα του χρόνου (δηλαδή το πόσο μόνιμα, ή εφήμερα είναι) στον άξονα του χώρου, δηλαδή το πόσο καλά εντοπισμένα και στερεωμένα είναι πάνω στο συγκεκριμένο γεωγραφικό πλαίσιο.

Ο ίδιος μάλιστα ο τρόπος με τον οποίον στήνονται οι δύο αφηγήσεις για τη Συγγρού προδιαθέτουν για τη θέση τους σε αυτό το αξιολογικό σύστημα. Η «νέα Συγγρού» παρουσιάζεται ως μια «καλά εντοπισμένη» παρέμβαση στα πλαίσια του ρυθμιστικού για την Αθήνα και της εμβληματικής σημασίας της μεταφοράς των πολιτών στο θαλάσσιο μέτωπο. Ταυτόχρονα όμως η Συγγρού έχει αναδυθεί και ως μέρος του μεγάλου περιπάτου που ενώνει σημαντικά αστικά τοπόσημα όπως η Όπερα και η Βιβλιοθήκη, με το Φιξ και το Νέο Μουσείο Ακρόπολης. Από την άλλη, η αποσιώπηση της πορνείας ειδικά όταν συνοδεύεται από το χαρακτηρισμό του εφήμερου, μοιάζει να μετατρέπει τις εκδιδόμενες σε σώματα «χωρίς ίσκιο», δηλαδή να τα αποσταθεροποιεί χαρακτηρίζοντάς τα ως ανάξια αναφοράς και ευκόλως μετακινούμενα. Η Συγγρού των τραβεστί συγκεκριμένα, όπως την γνώρισαν οι προηγούμενες γενιές, εξασθενίζει ήδη κάτω από την ευρύτατη εξάπλωση της γενικής (και ειδικά Εξαναγκασμένης) πορνείας η οποία αποστέρησε από τη Συγγρού τον εμβληματικό της χαρακτήρα. Οι τραβεστί είχαν εγκατασταθεί στη Συγγρού όλες αυτές τις δεκαετίες εφαρμόζοντας ένα ιδιότυπο καθεστώς κατοίκησης. Είχαν μετατρέψει το ρήγμα του δρόμου και το αδιάβατο Όριο που ο νέος σχεδιασμός απεχθάνεται, σε μια *μονότονη περίφραξη* του σπιτιού τους ενώ ορίζαν μεταξύ τους το *διατετραγωνισμό* του χώρου δηλαδή, το που θα κάνει πιάσα η καθεμά με μεγάλη πειθαρχία. Παρά την τοποθέτησή τους στο χώρο του μη-βιώσιμου, είχαν τακτοποιήσει ένα σπίτι. Σήμερα, οι εναπομείνουσες τραβεστί έχουν ήδη διασκορπιστεί και σε άλλους αστικούς χώρους όπως η λεωφ. Αθηνών/Καβάλας όπως επίσης έχουν αρχίσει να εισάγονται μαζικά στους οίκους ανοχής και τις άλλες πορνικές εγκαταστάσεις, λόγω της αναδιάταξης της σχετικής νομοθεσίας που αναγνωρίζει το δικαίωμα της έκδοσης σε «άτομα», δηλαδή τόσο σε άντρες όσο και σε γυναίκες. Με τη νέα εποχή της Συγγρού, πέφτουν και τα τελευταία *τείχη* τα οποία επέτρεπαν αυτόν τον έμφυλο χαρακτήρα του τόπου και τα σώματα των τραβεστί θα επιστρέψουν στην αρχική τους ανεσιτότητα μέχρις ότου ενταχθούν σε μια άλλη θέση της πορνικής βαθμίδας.

Προσπαθώντας να υποκλέψω μια δήλωση για την Συγγρού της πορνείας από τα μέλη της ερευνητικής ομάδας που σχεδιάζουν την ομαλή μετάβαση στο νέο σώμα, έθεσα τον προβληματισμό μου στα πλαίσια μιας παρουσίασης που έγινε στο ΕΜΠ. Η πιο εύστοχη απόκριση που πήρα ήταν η παραδοχή πως *“Δεν θέτουμε ερωτήματα στα οποία θα πρέπει να απαντήσουμε στη συνέχεια”*. Επιχειρώντας στο κλείσιμο της εργασίας μια αξιολόγηση, θεωρώ πως το πρόβλημα των λόγων για τη Νέα Συγγρού δεν είναι ότι δοκιμάζουν τα όρια αντοχής μιας ημιθανούς μορφής πορνείας στην ανοικτή αγορά των διευρυσμένων και προσβάσιμων στο κοινό πεζοδρομίων. Το πρόβλημα είναι πως, αποφεύγοντας να καταγράψουν γενικότερα την πορνεία ως στοιχείο του χώρου, ενώ κερδίζουν το επικοινωνιακό παιχνίδι του “θετικού παραγωγικού προτύπου”, διαιωνίζουν στερεότυπα της αρχιτεκτονικής αντίληψης για το τι αποτελεί δομική συνιστώσα του χώρου (χωρική και χρονική αξιολόγηση), και το κυριότερο δεν “απαντούν”, δεν διατυπώνουν μια θεσμική πρόταση σχετικά με το πως ο αστικός σχεδιασμός κατανοεί και διαχειρίζεται την ταχύτητα αυξανόμενη, εγκληματική, νεωτερική εξαναγκασμένη πορνεία, η οποία διαποτίζει ραγδαία το σώμα της πόλης και η οποία θα είναι αυτή που σε κάθε περίπτωση θα επιβιώσει της αστικής ανάπλασης της Συγγρού. Τα βουβά μεγαθήρια του νεωτερικού σεξ είτε θα παραμείνουν στις θέσεις τους, είτε θα μετατοπιστούν εύκολα σε άλλες περιοχές του Αστικού ιστού. Η σκέψη όμως για την πόλη, εκτός από το να δημιουργεί καλά εντοπισμένα προτζεκτ, οφείλει να μπορέσει να παρακολουθήσει και να απαντήσει σε ζητήματα εκτός των τειχών. Όπως τα καταφέρνει περίφημα με τις ροές σε συγκοινωνίες και νερά, έτσι θα μπορούσε και με την πορνεία. *«Καθώς η μάθηση προχωρεί, τα αντικείμενα ονοματίζονται. [...] από τη στιγμή που θα τους βάλουμε ετικέτα χώνονται πιο εύκολα στις θυρίδες του μέλλοντος»¹³*.» Επιχειρώντας μια σύμφυση στα σημειωτικά υποδείγματα των δύο συνόλων, μπορούμε να σκεφτούμε κατά πόσο θα ήταν διαφορετικοί οι λόγοι που «χαρτογραφούν το μέλλον», αν πλάι στα σύγχρονα οικοδομήματα στέκονταν οι πινακίδες του Lido και του Alcatraz, και αν στην βιωματική προσέγγιση του δρόμου, καταγράφονταν με την ίδια γραμματσειρά οι κινήσεις των σωμάτων των φοιτητών, των ακαδημαϊκών, των νοικοκυρών, των εκδιδόμενων και των πελατών. Ίσως να μην το μάθουμε ποτέ.

«Ποια πρόκληση αποτελεί αυτό το αποκλεισμένο και αποκλειμενοποιημένο βασίλειο για μια συμβολική ηγεμονία - πρόκληση η οποία θα μπορούσε να επιβάλει μια ριζική αναδιάρθρωση σε όσα αξιολογούνται ως σώματα που έχουν σημασία, σε τρόπους ζωής που λογίζονται για ζωή, στις ζωές που αξίζουν προστασία, στις ζωές που αξίζουν σωτηρία, στις ζωές που αξίζουν θλίψη.¹»

Το ερώτημα μένει να αιωρείται μαζί με τα σώματα δείχνοντας πως η παρούσα εργασία δεν είναι κατά καμία έννοια εξαντλητική της θεματολογίας που ανοίγει. Χρησιμοποιώντας τη θέση του επιλόγου ως ένα χώρο για τις “αποκείμενες” υποθέσεις που τέθηκαν στο περιθώριο αυτής της καταγραφής, δηλαδή ως υλικό για μια νέα υπόθεση, πιστεύω πως θα είχε ενδιαφέρον σε μια επόμενη φάση το διπλό σώμα του Βασιλιά να συμπληρωθεί και από άλλα θεωρητικά μοντέλα που συνδέουν όψεις του διϊσμού και της σωματικότητας, τα οποία θα μπορούσαν να φωτίσουν ευρύτερες πτυχές του φαινομένου. Ενδεικτικά αναφέρω το διπλό *γκροτέσκο* σώμα, όπως το εντοπίζει ο Mikhail Bakhtin² στα κείμενα του Rabelais, το οποίο στέκεται σημασιολογικά στον αντίποδα του διπλού σώματος του Kantorowicz και το οποίο θα μπορούσε, έχοντας ήδη εξετάσει μια οπτική η οποία ταιριάζει περισσότερο στη θεσμική και επιστημική προσέγγιση του αρχιτεκτονικού λόγου και στον τρόπο με τον οποίον αυτός ερμηνεύει το εφήμερο και το μαζικό, να μας προσφέρει μια διεισδυτική ματιά à l'envers (απ' την ανάποδη), δηλαδή στον τρόπο με τον οποίον ο μεσαιωνικός λαός απορροφούσε και μετέφραζε την θεσμική και παγιωμένη θεώρηση του Υψηλού στο δικό του ρευστό αξιακό κώδικα. Χρησιμοποιώντας ως βάση το γαργαντουικό σώμα, και την καρναβαλική διάταξη και αντιπαραβάλλοντας τα με τα νεωτερικά μοντέλα ταξινόμησης και πειθάρχησης, όπως μας κληρονομούνται από τον M. Foucault, θα μπορούσαμε να προσδιορίσουμε με μεγαλύτερη ακρίβεια τις λεπτές ρωγμές του *αποκείμενου*³ μέσα στις οποίες χάνεται το σώμα της πορνείας από τις ταξινομικές θεάσεις της αρχιτεκτονικής και να διεξάγουμε μερικές υποθέσεις για την τοποθέτηση του σώματος αυτού στο αύριο του δημοσίου χώρου. Ένα άλλο μεταφορικό παράδειγμα θα μπορούσε να αφορά τον εκτεταμένο προβληματισμό πάνω στο δίπολο *φύσης* και *πολιτισμικής κατασκευής* στο έμφυλο σώμα, το οποίο αποδομείται και επαναπροσδιορίζεται στο λόγο της Judith Butler⁴. Παρακολουθώντας το συλλογισμό της σπουδαίας φιλοσόφου πάνω στη «φυσικότητα» του βιολογικού σώματος, στα όρια της κατασκευαστικής επιρροής του λόγου αλλά και στις βάσεις της παραστασιακής επιτελεστικότητας, η οποία εμφανίζεται σαν μια ενδιάμεση δυναμική ανάγνωση της συσχέτισης λόγου και ύλης, θα μπορούσαμε να προβληματιστούμε από τη δική μας θέση για θέματα που αφορούν τον υλικό μονισμό των αρχιτεκτόνων, τα περιθώρια της ένταξης των κοινωνικών - και δή των έμφυλων- ζητημάτων, στην λογική της κατασκευής, αλλά και να επιχειρήσουμε κάποιες σκέψεις για την επιρροή της επιτελεστικότητας σε μια διαφορετική χαρτογράφηση του χτες, του σήμερα και του αύριο. Η λίστα με τους μεταφορικούς συνειρμούς δεν τελειώνει εδώ. Κάθε ένας θα μπορούσε να φωτίσει μια πτυχή και να μας οδηγήσει σε βαθύτερη κατανόηση ενός εξαιρετικά λεπτού και πολύπλοκου ζητήματος. Καθώς όμως όλες αυτές είναι μεγαλόστομες επιδιώξεις, αξίζει στο κλείσιμο μιας εργασίας που ξεκίνησε με μια αναδρομή στην ηδονή, να ξαναθυμηθούμε τον Baudrillard⁵:

«Τόπος ενός παιχνιδιού και ενός διακυβεύματος, ενός πάθους παραπλάνησης -η Σαγήνη των ίδιων των σημείων είναι σημαντικότερη από την ανάδυση οποιασδήποτε αλήθειας- την οποία παραβλέπει και καταστρέφει η ερμηνεία αναζητώντας ένα κρυμμένο νόημα. Εξ' ου και η ερμηνεία είναι αυτό που κατεξοχήν αντίκειται στη Σαγήνη, εξ' ου και κάθε ερμηνευτικός λόγος είναι ο λιγότερο σαγηνευτικός που υπάρχει.»

Άλλωστε, όπως διαβάζουμε στο οπισθόφυλλο του επετειακού τόμου για το περιοδικό “Κραξιμο”⁶ που εξέδιδε η Παολα (κάτι σαν το “λεκορμπυζιέ” των τραβεστί της δεκαετίας του '80):

«Δε γίνεται να'χεις το τεκνό και να του μιλάς για Καστοριάδη. Μπορεί να τα λέω όμορφα. Αλλά αυτό που με ενδιαφέρει είναι να βρίσκω ωραία τεκνά και να τα ρωτάω: “Καυλώνεις Καθόλου;”»

«Ξέρεις τι τράβηξα; Θέλει κότσια για να τα κόψεις»

Κάποτε γεννήθηκε αγόρι, αν και ούτε η ίδια δεν θυμάται πότε. Εζησε σε υπόγεια. Βγήκε στη Συγγρού. Την κινήγισαν. Η Άννα Κουρουπού στα 46 της αποφάσισε να βγάλει στο φως τις διαδρομές της ζωής της

ΡΕΠΟΡΤΑΖ Δημήτρης Ν. Μανιάτης | ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 26/11/2011 20:00 |

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ

RSS

Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ Αθηνών βγήκε στη Συγγρού με τις χαμηλότερες τιμές της πιάτσας!

Ημερομηνία Δημοσίευσης: Δευτέρα, 3 Δεκεμβρίου 2007 - 03:48

Θεματική Ενότητα: Διάφορα

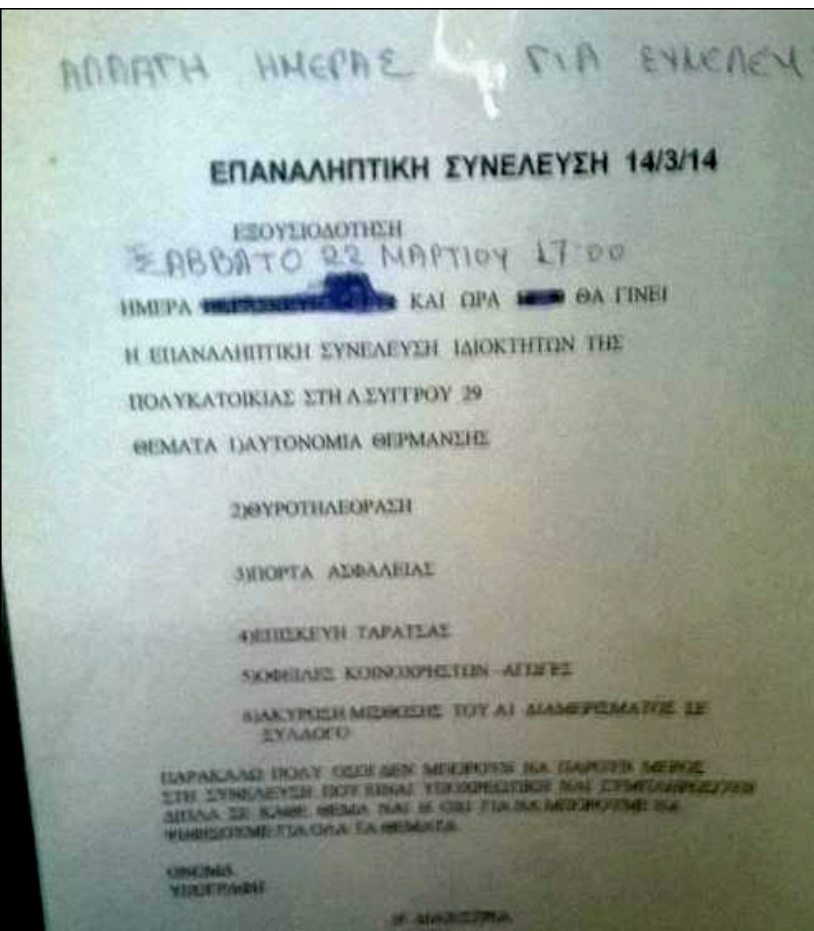
 Εκτυπώστε το

 Στείλτε το με email

 Φυλάξτε το

 Αρχείο PDF

Το νέο Megastore της Ηλεκτρονικής Αθηνών στη Λεωφόρο Συγγρού 196 και Χαροκόπου (Κτήριο Καμμένου) άνοιξε με μεγάλη επιτυχία τις πύλες του την Πέμπτη 29 Νοεμβρίου 2007

 Marina Galanou
14 March

Όπως μάθαμε από χτες αναβλήθηκε για το επόμενο Σάββατο 22.3.2014 η συνέλευση για την απόπειρα ακύρωσης μίσθωσης, ωστόσο ετοιμάζεται η μήνυση για την προηγούμενη. Τίποτε δεν θα πέσει κάτω...

[See translation](#)

[Share](#)

 Άννα Κουρουπού and 29 others like this.

 1 share

 Άννα Απέργη έτσι Μαρίνα μου
[See Translation](#)
14 March at 17:31 · 6

 Kalavrytinος Dikaios Τα βρηκαν σκουρα;...
[See Translation](#)
14 March at 17:53 · 1

 Marina Galanou Αν επιμείνουν, σίγουρα θα τα βρουν.
[See Translation](#)
14 March at 17:57 · 7

 Alexander Nomikos Keep us updated, we are not giving up...
14 March at 18:01 · 1

 Kalavrytinος Dikaios Έτσι!!!!
[See Translation](#)

α. δυο λόγια για τη Συγγρού

1. Γιώργος Σεφέρης, Τετράδιο Γυμνασμάτων, Σχέδια για ένα καλοκαίρι, Λόγος για ένα καλοκαίρι, Φθινόπωρο 1936
2. Απόσπασμα από την εφημερίδα ΕΜΠΡΟΣ, φύλλο της 6ης Μαρτίου 1907 <http://chronontoulapo.wordpress.com/2013/11/28/το-πρώτο-θανατηφόρο-αυτοκινητικό-δυσ/>
3. <http://www.espressonews.gr/περιεχόμενο/25931/νυχτερινή-περίπολος-με-τους-ιπότες-της-ασφάλτου>
4. βλ. Παπαταξιάρχης Ε., ο Κόσμος του Καφενείου: Ταυτότητα και Ανταλλαγή στον Ανδρικό Συμποσιασμό, στο Ταυτότητες και Φύλο στη Σύγχρονη Ελλάδα, επιμ. Ε. Παπαταξιάρχης και Θ. Παραδέλλης, εκδ. Αλεξάνδρεια 1998, σελ. 209-250
5. <http://stamskou.p.blogspot.gr/2009/03/blog-post.html>
6. Γ. Σεφέρης, Τετράδιο Γυμνασμάτων, Δοσμένα, Λεωφόρος Συγγρού, 1930
7. Βακαλίδου Ε., Μπέττυ - Καπετάνιος της Ψυχής μου επιμ. Γ. Βαλλιανάτος, εκδ. Τυπωθήτω, Αθήνα 2007 (Α' έκδοση: 1980), σ. 132
8. Βακαλίδου Ε., ο.π., σημείωση στο εσώφυλλο της β' έκδοσης
9. Βακαλίδου Ε., ο.π., σ. 225-6
10. Είχαν υπάρξει κι άλλα έντυπα όπως το ΑΜΦΙ ή το ΚΡΑΞΙΜΟ που απευθύνονταν στο κοινό, αλλά το βιβλίο της Μπέττυς ήταν το πρώτο επίσημο κείμενο, τυπωμένο σε βιβλίο που περιέγραφε την νύχτα των ομοφυλόφιλων και μπορούσε να φτάσει σε περισσότερα χέρια.
11. Βακαλίδου Ε., ο.π., σ. 239
12. Το ζήτημα της ταυτότητας φύλου των τραβεστί είναι εξαιρετικά ευαίσθητο και ξεφεύγει από τα πλαίσια αυτής της εισαγωγής. Οφείλουμε να επισημάνουμε πως δε πρέπει να συγχέουμε τον τραβεστισμό με τον τρανσεξουαλισμό αλλά και με μια σειρά άλλες ενδιάμεσες κατηγορίες έμφυλης αντίληψης όπως genderqueer, crossdressing κ.α.
13. Αποσπάσματα που περιγράφουν τέτοια περιστατικά μπορεί κανείς να βρεί σε πλήθος αυτοβιογραφίες τρανς* εκδιδόμενων που κυκλοφορούν στο εμπόριο.
14. Βακαλίδου Ε., ο.π., σ. 239
15. Όπως επιμένει να χαρακτηρίζει ο Η.Πετρόπουλος τους ομοφυλόφιλους στην εισαγωγή του λεξικού των καλιαρντών, ίσως από άποψη, ίσως και όχι. βλ Η.Πετρόπουλος, Καλιαρντά, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα 1993 (α' εκδ.1971)
16. Αναφορά στο βιβλίο της Χ.Μπαλτζή, κατά κόσμο Καρλότα, η οποία μετάνιωσε την επέμβαση που έκανε στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του φύλου της για να προσεγγίσει το θηλυκό πρότυπο και προσπάθησε να επανέλθει. βλ. Καρλότα (Χ. Μπαλτζή), Το Ποτάμι Γύρισε Πίσω, εκδ. Χ.Χ.Μπαλτζή
17. «συζήτηση» Παναγιώτη Τουρνικιώτη και Γιάννη Τσιώμη στο TEDX Athens 29.11.2013
Οι απομαγνητοφωνήσεις έγιναν από αρχεία που βρέθηκαν στο διαδίκτυο: https://www.youtube.com/watch?v=XCVqvf8u_W8 Η στίξη είναι δική μου. Παρατίθενται συμπληρώματα της απομαγνητοφώνησης σε παρενθέσεις για τη διευκόλυνση της ανάγνωσης.
18. Θα μπορούσα εδώ να κάνω βιβλιογραφική αναφορά στα λόγια του πατέρα μου αν είχαν καταγραφεί πουθενά οι ευφάνταστες απειλές του.
19. Π.Τουρνικιώτης TedX ο.π.
20. Π.Τουρνικιώτης TedX ο.π.

21. Ταχτσής Κ., Το Φοβερό Βήμα, εκδ. Έξαντας, Αθήνα, 1989 σ.303

22. Π.Τουρνικιώτης TedX ο.π.

β. η Συγγρού ως Σώμα

1. Merleau-Ponty M., Το σώμα ως Αντικείμενο και η Μηχανιστική Φυσιολογία, μετφ.Κ. Καψαμπέλη, στο «Τα Όρια του Σώματος», επιμ. Δ. Μακρυνιώτη, εκδ. Νήσος, Αθήνα 2004, σ. 139

2. Η συγκεκριμένη μετάφραση έρχεται από το M.Douglas, Καθαρότητα και Κίνδυνος, μετφ.Κ. Αθανασίου, στο «Τα Όρια του Σώματος», ο.π., σ. 118-119

3. Kantorowicz E.H., The King's Two Bodies, with a new preface by W. C. Jordan, Princeton University Press New Jersey

γ. η Συγγρού πέθανε. Ζήτη η Συγγρού!

1. Αναφερόμαστε στο Λεβιάθαν του Thomas βλ. Hobbes T.,Λεβιάθαν, μετφρ. Γ. Πασχαλίδης - Α. Μεταξόπουλος, εκδ. Γνώση, Αθήνα 1989

2. <http://news.in.gr/culture/article/?aid=1231251530>

3. Έχει ενδιαφέρον εδώ να ανατρέξουμε και στις θεωρίες της J. Butler για την παραστασιακή επιτελεσιτικότητα, η οποία όπως χαρακτηριστικά αναφέρει «πρέπει να κατανοείται όχι ως ένα μοναδικό η εσκεμμένο ενέργημα αλλά μάλλον ως η επανεπιβεβαιωτική και παραλεμπτική πρακτική μέσω της οποίας ο λόγος παράγει τα αποτελέσματα που ονοματίζει» έτσι που να «φαινοται ότι είναι δυναμει ενος υποκειμενου η της βουλησης του που καποιο φαινομενο ονοματιζεται και αρχιζει να υπάρχει.» βλ. Butler J., Σώματα που Έχουν Σημασία, μετφ. Κ. Αθανασίου, στο «Τα Όρια του Σώματος», ο.π., σ.182, 195

4. Γ. Τσιώμης, Π.Τουρνικιώτης, TedX, ο.π.

5. Η φράση αυτή τοποθετήθηκε στον παγκόσμιο χάρτη του Ορτέλιου, στη σειρά Theatrum Orbis Terrarum [Θέατρο του Κόσμου] η οποία εκδόθηκε στην Αμβέρσα το 1570 και θεωείται ο πρώτος σύγχρονος Άτλαντας του κόσμου.

6. Δηλαδή εκείνης που επεμβαίνει στα συστήματα οργάνωσης του αστικού χώρου και όχι σε μεμονωμένες επεμβάσεις-κτίρια.

7. Έχει ενδιαφέρον πως από τα σώματα που εμπλέκονται στην νυχτερινή πορνεία σχηματοποιείται μόνο το σώμα της εκδιδόμενης κι όχι του πελάτη, κάτι που τονίζει την ουδετερότητα του δρώντος υποκειμένου και τη σήμανση του «θηλυκού», ή του θέσει θηλυκού.

8. Στα επί μέρους αφηγήματα εμφανίζονται και ως χώροι πειθάρχισης και συμμόρφωσης αυτών των σωμάτων σε ιδιάζοντα συστήματα παρα-εξουσιών.

9. Danaher G., Schirato T. και Webb J., Understanding Foucault, ed: Allen&Unwin, Australia 2000, σ.47-48

10. Foucault M., Επιτήρηση και Τιμωρία - η Γέννηση της Φυλακής, μετφ. Τ.Μπέτζελος, εκδ. Πλέθρον, Αθήνα 2011

11. Αξίζει να θυμηθούμε πως, μόλις προ διετίας, γίναμε μάρτυρες μιας πρωτοφανούς έκθεσης εκδιδόμενων προσώπων στις τηλεοράσεις και της άμεσης σήμανσης τους ως “υγειονομικές βόμβες”. Οι εγχώριες πόρνες όμως δεν είναι η πρώτη φορά που αντιμετωπίζονται με τέτοιο τρόπο. Στις αφηγήσεις των τραβεστί καταγράφονται όλες οι νομοθετικές ρυθμίσεις οι οποίες τις καθιστούσαν σαν νούμερο ένα κίνδυνο μετάδοσης της σύφιλης και εγκαινίασαν την παράδοση της κυριαρχίας του σώματος τους στο ιατρικό βλέμμα.

12. Αφήγηση καταγεγραμμένη σε προσωπικό αρχείο.

13. M.Douglas, Καθαρότητα και Κίνδυνος, ο.π., σ.118

επίλογος

1. Butler J., Σώματα που Έχουν Σημασία,ο.π., σ.,199
2. Bakhtin M., Η Γκροτέσκα Εικόνα του Σώματος και οι Καταβολές της, μετφ. Κ. Αθανασίου, στο«Τα Όρια του Σώματος», ο.π., σ.103-112, Περιοδικό Ουτοπία, τεύχος 43, Ιανουάριος- Φεβρουάριος 2001, αλλά και F. Rabelais, Γαργαντούας και Πανταγκρυέλ, μετφ.: Φ. Δρακοντα, εκδ. βιβλιοπωλείον της “Εστίας”, Αθήνα 2004
3. Συμφωνα με την J. Butler (Σώματα που έχουν Σημασία,ο.π.,σ.183-4) :

«το αποκειμενο προσδιορίζει εδώ εκεινες τις αβιωτες και μη οικησιμες ζωνες της κοινωνικής ζωής, οι οποίες εντουτοις οικιζονται πυκνα από εκεινους που δεν απολαμβάνουν το στάτους του υποκειμενου αλλά η διαβίωση τους, υπο την επιγραφή της αβιωτης, απαιτειται για να περιγράψει τα όρια της επικράτειας του υποκειμένου; θα συνιστά εκείνον τον τόπο έντρομης ταύτισης εναντίον του οποίου - και δυνάμει του οποίου- η επικράτεια του υποκειμένου θα περιγράψει τα όρια της δικής της αξίωσης για αυτονομία και ζωή»

περισσότερα όμως για το αποκείμενο: Kristeva J., Powers of Horror - An Essay on Abjection, μετφ.: L. Roudiez, Columbia University Press, New York 1982
4. Butler J., Σώματα που Έχουν Σημασία,ο.π., Butler J., Αναταραχή Φύλου, μετφ. Καράμπελας Γ., επιμ. Καντσά Β., εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2009, Butler J., Σώματα με Σημασία, μετφ. Μαρκέτου Π, επιμ. Αθανασίου Α., εκδ. Εκκρεμές, Αθήνα 2008, Butler J., Ευάλωτη Ζωή, μετφ. Λαλιώτης Μ., Αθανασίου Α., εκδ. Νήσος, Αθήνα 2009 αλλά και στις μελέτες της Αθανασίου Α., Ζωή στο Όριο, εκδ. Εκκρεμές, Αθήνα 2007
5. Baudrillard J., Περί Σαγήνης, μετφ. Ε. Γραμματικοπούλου, εκδ. Εξάντας – Νήματα 2009, σ.75
6. «Το Κράξιμο», λεύκωμα, εκδ. Γοργώ 2008

Η λεωφόρος Συγγρού αποτελεί μια από τις σημαντικότερες και πλέον αξιοπρεπείς αρτηρίες της πόλης. Η διαμπερής κυκλοφορία που επιτρέπει αυξημένες μέσες ωριαίες ταχύτητες καθώς και οι πολιτιστικές, τουριστικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες που φιλοξενούνται εκεί, καθιστούν τη Συγγρού ιδιαίτερης δυναμικής. Φυσικά υπάρχουν πλέον κατά μήκος της λεωφόρου αρκετά κτίρια τα οποία δείχνουν να έχουν κάνει το κύκλο τους. Αυτά θα μπορούσαν άνετα να φύγουν και να δώσουν τη θέση τους σε νέα κτίρια, ώστε να ανανεωθεί το κτιριακό δυναμικό και δίνοντας μια νέα αίγλη στη Συγγρού. Ίσως κάποτε, σε καλύτερες εποχές. Για την ώρα, αρκούμαστε στο αισιόδοξο θέαμα των γερανών, εκεί χαμηλά, στο Φαληρικό Δέλτα που εργάζονται για τη κατασκευή της Λυρικής και της Εθνικής Βιβλιοθήκης του ιδρύματος Σταύρου Νιάρχου.

Ο πολιτισμός κατεβαίνει στην Συγγρού..... Ανάπτυξη "τραβεσί".

Αναρτήθηκε από τον/την [olympiada](#) στο Ιουνίου 5, 2013

.....και οι πόρνες της Συγγρού μαζί με τα στριπτιζάδικα και τα μπουζουξίδικα έχουν ήδη ανηφορίσει προς το κέντρο.

Αφού το Κράτος «άπλωσε» την πόλη προς τα Μεσόγεια, πρώην χωράφια κι εξοχές, προκειμένου να ικανοποιήσει τον κάθε δήθεν «κτηματία» – εργολάβο και τις τράπεζες με τα στεγαστικά τους δάνεια αποφιλώνοντας την πόλη από τους κατοίκους της, περνάμε στην δεύτερη φάση του «απλώματος», προς τα κάτω αυτή την φορά. Να σημειώσουμε πως αυτό το «άπλωμα» οι φορολογούμενοι το πληρώσαμε πανάκριβα, καθώς στις νέες αυτές «αστικές» περιοχές έπρεπε να χτιστούν σχολεία, δρόμοι, σταθμοί μετρό, προαστιακού, να φτιαχτούν αποχετευτικά δίκτυα κτλ., τα οποία φυσικά δεν τα πλήρωσαν οι εργολάβοι και οι ιδιοκτήτες, αλλά όλοι μας.

Τελευταία επιχειρείται συστηματικά να γίνει κάτι ανάλογο με την παραλία. Ανακαλύπτουμε έργα «υποδομής», τα οποία θα τσιμεντώσουν σαφώς ελεύθερους χώρους και οι «δωρητές» – εμπνευστές τους απαιτούν από το Κράτος, από εμάς δηλαδή να ξαναχτίσουμε κομμάτια εκτός Αθήνας, τα οποία αφενός δεν έχουν καμία λειτουργικότητα, αφετέρου διαλύουν το κέντρο της πρωτεύουσας μεταφέροντας το και απομονώνοντας το στο πουθενά.

Στο άρθρο με τίτλο «Ο πολιτισμός κατεβαίνει Συγγρού» με προκλητικό τρόπο αναλύεται το «όραμα» για μετατροπή του χαρακτήρα της Συγγρού από εμπορικό σε πολιτιστικό. Πώς:

1. Με την μεταφορά της Εθνικής Βιβλιοθήκης και της Λυρικής Σκηνής ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΣΤΟ ΦΑΛΗΡΟ

2. Με το ξήλωμα ουσιαστικά και την ανακατασκευή της Λεωφόρου, ώστε να έχει τραμ, ποδηλατόδρομο, πεζοδρόμια κτλ.

Ρωτάμε λοιπόν τους κ. Τουρνικιώτη και το Ίδρυμα Ωνάση, που τοποθετήθηκαν επί του θέματος, τα εξής:

1. Ποιές ανάγκες εξυπηρετεί η τοποθέτηση του κέντρου της πόλης στην Λεωφόρο Συγγρού;

2. Ποιές ανάγκες εξυπηρετεί η μεταφορά της Εθνικής Βιβλιοθήκης και της Λυρικής Σκηνής στο Φάληρο;

3. Ποιούς κατοίκους εξυπηρετεί όλο αυτό το πλάνο; Μήπως μόνο τα Νότια Προάστια;

4. Ποιοί θα πληρώσουν την ανακατασκευή ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΟΥ και για ποιό λόγο κρίνουν οι εμπνευστές ότι αυτή η δαπάνη είναι αναγκαία και μάλιστα εν καιρώ βαριάς οικονομικής κρίσης;

Για εμάς είναι πασιφανής η συστηματική και ως φαίνεται μελετημένη υποβάθμιση του κέντρου και ειδικά των αστικών συνοικιών του περίξ αυτού. Η διάλυση του ξεκίνησε με την μεταφορά των υποδομών του (π.χ. Πανεπιστήμια), με την προπαγάνδα περί μόλυνσης, έλλειψης ποιότητας ζωής κτλ., με την μετακίνηση των κατοίκων του, που έφτασε σε διωγμό, με την υπερσυγκέντρωση ανομοιογενών, τριτοκοσμικών, μη ενταγμένων πληθυσμών, με την υπερσυγκέντρωση, σκόπιμη κατά την γνώμη μας, οίκων ανοχής και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων. Το αποτέλεσμα είναι οι γειτονιές του κέντρου να κατοικούνται σε μεγάλο βαθμό από τις μαφίες και τα θύματα τους και να έχουν γκετοποιηθεί. Η υποβάθμιση και η αποδόμηση συνεχίζεται με την μεταφορά και άλλων υποδομών και με την πλήρη αδιαφορία για την επίλυση των προβλημάτων της Αθήνας.

Η ανάπλαση της Πανεπιστημίου είναι στόχτη στα μάτια μας. Μία ανάπλαση στην Πανεπιστημίου δεν «διώχνει» ένα από τα σημεία αναφοράς της, που είναι η Εθνική Βιβλιοθήκη.

Ο πολιτισμός δεν είναι mall και ποδηλατόδους σε αποστειρωμένα πεζοδρόμια. Ο πολιτισμός είναι ζύμωση μέσα σε ένα αστικό περιβάλλον, όπου μπορούν να συναντηθούν άνθρωποι από όλες τις γειτονιές της πόλης.

Εάν είναι να δοθούν χρήματα για ανακατασκευές, αυτά θα πρέπει να δοθούν πλέον ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ με τα υπέροχα νεοκλασσικά, με τα ιστορικά του κτίρια, με τα σημεία αναφοράς του, τα οποία μπορεί και πρέπει να τα χαιρείται όλος ο κόσμος.

Βιβλιογραφία

- «Το Κράξιμο», λεύκωμα, εκδ. Γοργώ 2008
- Βακαλίδου Ε., Μπέττυ - Καπετάνιος της Ψυχής μου, εκδ. Τυπωθήτω, Αθήνα 2007 (Α' έκδοση: 1980)
- Βακαλίδου Ε., Πόσο πάει; - Η απαγωγή του Κώστα Ταχτσής, εκδ. Πολύχρωμος Πλανήτης, Αθήνα 2009
- Καρολота (Χ. Μπαλτζή), Το Ποτάμι Γύρισε Πίσω, εκδ. Χ.Χ.Μπαλτζή
- Κουμαριανού Ε., Το ταξίδι της ζωής μου, εκδ. Πολύχρωμος Πλανήτης, Αθήνα 2012
- Κουρουπού Α., Γιατί δεν έχω σαν το δικό σου, Μαμά;, εκδ.Ποταμός, Αθήνα 2011
- Ταχτσής Κ., Το Φοβερό Βήμα, εκδ. Έξαντας, Αθήνα, 1989
- Χειλουδάκη Ι., Αίγλης και Κρίσης Γωνία, εκδ. Πολύχρωμος Πλανήτης, Αθήνα 2013
- Χειλουδάκη Ι., Η Μαύρη Βίβλος, εκδ. Όμβρος, Αθήνα 2003
- Χειλουδάκη Ι., Οι Άγγελοι δεν Έχουν Φύλο, εκδ. Όμβρος, Αθήνα 2003
- Αθανασίου Α., Ζωή στο Όριο, εκδ. Εκκρεμές, Αθήνα 2007
- Λάζος Γ., Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα - 1-2 εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2002
- Θεοδορακόπουλος Λ., «Αμφί» και Απελευθέρωση, εκδ. Πολύχρωμος Πλανήτης, Αθήνα, 2005
- Μεραντζάς Χ., ο Αντεστραμμένος Διόνυσος, εκδ. Σμίλη, Αθήνα 2011
- Σταυρίδης Σ. Η Συμβολική Σχέση με το Χώρο, εκδ. Κάλβος, Αθήνα 1990
- Τουρνικιώτης Π., Η Αρχιτεκτονική στη Σύγχρονη Εποχή, εκδ. Futura, Αθήνα, 2006
- Baudrillard J., Περί Σαγήνης, μετφ. Ε. Γραμματικοπούλου, εκδ. Έξαντας – Νήματα 2009
- Barthes R., Η Απόλαυση του Κειμένου, μετφ.: Φ. Χατζιδάκη, Γ. Κρητικός, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1973
- Douglas M. Καθαρότητα και Κίνδυνος, μετφ. Χατζούλη Α., εκδ. Πολύτροπον, Αθήνα 2006
- Foucault M., Οι μη Κανονικοί, Παραδόσεις στο Κολέγιο της Γαλλίας, 1974-1975 μετφ. Σ. Σιαμανδούρας, εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2010
- Foucault M., Ιστορία της Σεξουαλικότητας I-III, μετφ. Τ. Μπέτζελος, εκδ. Πλέθρον, Αθήνα 2011
- Foucault M., Επιτήρηση και Τιμωρία - η Γέννηση της Φυλακής, μετφ. Τ.Μπέτζελος, εκδ. Πλέθρον, Αθήνα 2011
- Hubbard P., Sex and the City, Ashgate Publishing Limited, 1999
- Kara S., Σεξ Τραφικιν - Στο Άδυτο της Οικονομίας της Σύγχρονης Δουλείας, Μετφ.: Α. Αλαβάνου, Εισ.: Γ. Λάζος, εκδ. Ασβός, Αθήνα 2010
- Kristeva J., Powers of Horror - An Essay on Abjection, μετφ.: L. Roudiez, Columbia University Press, New York 1982
- Sontag S., A Susan Sontag Reader, Against Interpretation, εκδ. Penguin Books, 1966
- Vigarello G., Το Καθαρό και το Βρόμικο, μτφ. Σπύρος Μαρκέτος, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2000

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗΣ

Αλλάζει πρόσωπο η λεωφόρος Συγγρού

Τη δημιουργία μεγάλων πεζοδρομίων και ποδηλατοδρόμων, με φύτευση ψηλών δένδρων και κεντρική νησίδα, όπου μπορεί να κυκλοφορεί τραμ, προτείνουν οι ειδικοί

βρισκόταν ο παπάς Ιωάννης Νευραδάκης να τον βοηθήσει, ο Λαμπρόπουλος δεν θα βγαίνει ζωντανός μέσα από τα χέρια των τραβεστί της Συγγρού. Στην κατάθεσή του, ο αστυφύλακας Νίκος Λαμπρόπουλος, είπε: "Κατέβαινα με το αυτοκίνητο μου την Συγγρού, στις 1.30 την νύκτα της 3ης Ιουνίου. Σταμάτησα αριστερά στο ύψος της Αμφιθέας, στην Ζησιμοπούλου, για να ελέγξω τον δρόμο. Ξαφνικά δύο τραβεστί μου άνοιξαν την μπροστινή πόρτα και προκλητικά μου είπαν τις διάφορες τιμές των προσφορών τους. Εγώ τους έδωξα αλλά εκείνοι με απείλησαν: Τζάμπα μας θέλεις? μου είπαν. Κατέβηκα από το αυτοκίνητο", συνέχισε ο αστυνομικός, "γιατί φοβήθηκα ότι θα μου το σπάσουν. Τότε η "Πάολα", άρπαξε ένα τούβλο και με χτύπησε στο πόδι. Ο άλλος μου πέταξε πέτρες και έτρεξε. Προσπάθησα να τον πιάσω, αλλά αυτός φώναζε καμιά 15αριά τραβεστί που άρχισαν να με κυνηγάνε. Δεν πρόλαβα να μπω στο αυτοκίνητο. Έτρεξα σε μια εκκλησία. Εκεί με πρόλαβαν και με χτύπησαν". "ΑΚΟΥΣΑ ΦΩΝΕΣ" "Θα ήταν περίπου 1 το πρωί" είπε ο Ιερέας Ιωάννης Νευραδάκης, "όταν μέσα στον ύπνο μου άκουσα μια φωνή: Βοήθεια! Πετάχτηκα επάνω, έβαλα τις παντόφλες κι ένα παντελόνι και βγήκα έξω. Είδα 7-8 γυναίκες να δέρνουν έναν άντρα. Νόμισα ότι θα ήταν κάποιος τσαντάκις. Πλησίασα "κλέφτης είναι", μου είπαν οι γυναίκες και τον χτυπούσαν με τούβλα και ξύλα". "ΜΑΣ ΕΣΠΑΣΕ ΣΤΟ ΞΥΛΟ" "Εκείνος μας έσπασε στο ξύλο, όχι εμείς. Ήθελε να μας πάρει τζάμπα. Εμείς αρνηθήκαμε κι αυτός μας χτύπησε άγρια, είπε στην απολογία της η "Πάολα" ή Παύλος Ρεβενιώτης. Και η "Μπουμπού" {Θεόδωρος Ασημάκης}, συμπλήρωσε: "Όλα είναι ψέματα. Ο κύριος από δω μας έσπασε στο ξύλο. Εγώ έτρεξα να βοηθήσω την φίλη μου και έφαγα ξύλο". Η υπεράσπιση {Δημ. Ατζαράκης}, είπε ότι ο αστυνομικός έδειρε τις τραβεστί, παρουσίασαν μάλιστα και το βιβλίο του Φώτη Σιούμπουρα "Το πεζοδρόμιο" στο οποίο περιγράφεται το επεισόδιο όπως το περιγράφουν οι κατηγορούμενοι. Το δικαστήριο δεν πείστηκε και καταδίκασε τους κατηγορούμενους σε πέντε μήνες φυλάκιση με αναστολή. Οι δύο τραβεστί έκαναν έφεση.